

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2020 рік

№ 03(344)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

**КОРОНАВІРУС -
ВИПАДКОВІСТЬ ЧИ ПЛАТА
ЗА ЗБІЛЩЕННЯ ПЛАНЕТИ?**

“У всіх народів мова – це засіб спілкування, у нас це – фактор відчуження. Не інтелектуальне надбання століть, не код порозуміння, не першоелемент літератури, а з важкої руки Імперії ще й досі для багатьох – це ознака націоналізму, сепаратизму, причина конфліктів і моральних травм. Людина розмовляє рідною мовою, а на неї озирються...”

“Нації вмирають не від інфаркту, спочатку в них відбирають мову”

Ліна Костенко

«Бористен (Борисфен)» – незалежний і недержавний український науково-популярний щомісячник, який висвітлює наукові, культурні, соціальні, історичні події. Видавцем і засновником часопису є Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», голова правління письменник і видавець Фідель Сухоніс. Видавець: Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», Дніпровський Національний Університет імені О.Гончара

Серія КВ, реєстр. номер 16084-4556 ПР. Рік видання двадцять перший. Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватись основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтва та культурології.

Редакція не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальності за недостовірність опублікованих даних. Редакція не несе відповідальності перед авторами і/або третіми особами і організаціями за можливу шкоду, нанесену публікацією статті. Редакція має право скоротити матеріал без згоди автора. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторами.

Адреса журналу «Бористен»: Адреса редакції
а/с № 791, 49008 м. Дніпро, Україна
Телефон: (050) 340 - 28 - 27
e-mail: fidelsukhonis@gmail.com

Представництва редакції:

У Києві: Олег Чорногуз, тел: (067)2555026
У США: Bahriany Foundation, Inc. 19669 Villa Rosa Loop, Fort Myers, FL 33967, USA
З релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakrige, Watchung, N.J. 07069, USA;
У Румунії: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;
У Бразилії: Wira Selanski, Rua General Glicerio, 400 apt.701, 22245-120 Rio de Janeiro, RJ Brazil, Telefax (00-55-21) 2556-5517
У Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18\I, Lod, Israel
У Польщі: Juri Hawryluk, skr. poczt. 55, 17 - 100 Bielsk Podlaski, Polska
У США: Raisa Chejlyk. 4000 S. Biscayne Dr. #213 North Port, FL. 34287.

Електронні версії журналу borysten.com.ua

Долучайтесь до нас у соцмережі

[facebook.com/borysteninfo](https://www.facebook.com/borysteninfo)

Верстка/дизайн журналу „CatArt”

Видавець ФОП Озеров Г.В. м.Харків, вул. Університетська, 3\9 Свідоцтво про державну

реєстрацію № 818604 від 2.03.2000

Папір офсетний. Друк цифровий. Щомісячник, наклад: 1500 примірників

Колонка редактора

Зразу на повороті з траси Дніпро-Запоріжжя на село Волоське примостився продуктовий ринок. В народі його називають "16 -й кілометр". Торгують тут здебільшого новоолександрівські "куркулі" та селяни із Солонянського району. А ще з найближчих колись козацьких поселень понад Славутичем. Базар не з дешевих. Однак, покупці, а це здебільшого дачники, охочі тут скупитися. Є надія що й городина, й яйце, й молочка тут все таки здоровіше аніж в АТБ. Люблю завітати на ринок і я. Чимало тут з продавців знають "кореспондента". А тому до свіжини завжди ще і доброзичливе слівце через прилавок. Хоч про політитуку я вже тут з добрих років десять дебати не веду. У більшості негоціантів з "16-го кілометру" щодо цієї тематики орієнтири мінливі та суперечливі як березнева погода.

А нині потішила мене одна тутешня молочниця. Каринці лише 12 років. Вона з Микільського -на-Дніпрі. Батько українець, а мама вірменка. З світлини видно що у Карини мамина кров домінує. Дівчисько чорняве з очима вугликами. Говорить Каринка суржиком. Точно так як у її рідному селі. Але з вуст симпатичної дівчинки мовні покручі звучать навіть мило. Поцікавився у неї чи хоче вона поїхати у Вірменію.

- Як получу паспорт, то може й поїду, - посміхнулося дівчатко. Обслуга Каринки найвищий люкс. Сметанка, вершки (сливки), сир і молоко розкупилися швидко. Адже дівчинка працює на "прибитому" місті бабусі і матері. Сьогодні ж її на базар привіз дідусь, а торгувати допомагає сусідка з рідного села.

Милувався гарним дівчиськом і на згадку прийшов незабутній Сергій Нігоян. Він так само балакав як у його рідній Березнуватівці на Солонянщині. А ще любив Україну і так сильно, що навіть віддав за неї життя. Нехай у Карини доля буде щасливою!

ФІДЕЛЬ СУХОНИС, шеф-редактор журналу "Бористен"

Стор. 1 Колонка редактора
Стор.2 -4 ДО 90-річчя ВІД ДНЯ НАРОДДЖЕННЯ ВИЗНАЧНОЇ ПОЕТЕСИ-ПИСЬМЕННИЦІ ЛІНИ КОСТЕНКО

Стор.5 Здумки вголос
Стор.6-7 Християнська сторінка

Стор.8-11 ЛОРД БАЙРОН, ОЛЕКСАНДЕР ПУШКІН, ГЕТЬМАН УКРАЇНИ ІВАН МАЗЕПА, МАЛОРОСІЙСТВО — В КОНТЕКСТІ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Стор. 12-13 ЗБЕРІГАЙМО ЧИСТОТУ РІДНОЇ МОВИ
Стор.14-17 Стратегічна помилка проукраїнських сил в 2019 році

Стор.18 Епіфаній закликав українців не піддаватися страху і молитися за хворих та лікарів

Стор.19 КОРОТКА ІСТОРІЯ УПА ДЛЯ ПОЛЯКІВ. ЧИ ІСТОРИКИ НАС ПРИМИРЯТЬ?

Стор.20-23 БЦІКАВА Й ПОВЧАЛЬНА ПУБЛІКАЦІЯ ПРО ТАВРІЙСЬКИЙ КРАЙ
Стор.24 -28 Поема-містерія "Великий льох" Тараса Шевченка в роздумах доктора

Леоніда Білецького
Стор.29-36 Антоніна і Олекса Іваночко - подружжя подвигу

Долучайтесь до нас у соцмережі
facebook.com/borysteninfo

Ще більше цікавої та актуальної інформації на нашому сайті
borysten.com.ua

«Гортаючи календар»

ДО 90-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДДЖЕННЯ ВИЗНАЧНОЇ ПОЕТЕСИ-ПИСЬМЕННИЦІ ЛІНИ КОСТЕНКО

“Доки в нас є Тарас Шевченко, є Леся Українка, є Іван Франко, є Ліна Костенко... – буде жити народ”.

Класиками народжуються, але стають ними не одразу. Свій шлях пройшла талановита і міцна за характером Ліна Костенко. Біографія Ліни Костенко – приклад для понаслідувань чесним українцям. Усе своє життя геніальна поетеса та письменниця не боялася влади та відкрито говорила всю правду про неї як за часів КДБ, так і за президентів Кучми і Януковича. Зараз вона не мовчить схвалює позитивні речі і з притаманним сильним словом критикує все негативне, особливо крутикує погань яка рветься до влади заради наживи. З цією глибоко-мислючою письменницею пов'язана історія нашого життя. Ліна Костенко пише цікаво, зворушливо і її кожне слово, це ядро істини, яке заслуговує на розсудливі аналізи. Ліна Костенко...

Її біографія – не тільки must read для дітей, а й обов'язкова для прочитання кожному свідомому українцю. Своїм життям та творчістю геніальна письменниця заслужила титул сумління нашої нації. Вона не скорилася, коли радянська цензура заборонила друкувати її твори, вона не мовчала в складні для України часи. Коли навкруги панував терор і ляк не багато було таких які піднимали правду проти пануючого хору більшовицької брехні. Ліна Василівна Костенко народилася у сім'ї вчителів 19 березня 1930 року в м. Ржищеві на Київщині. Коли дівчинці було 6 років – родина перебралася до столиці, де Ліна закінчила школу. Ще будучи ученицею, вона почала відвідувати літературну студію при журналі "Дніпро", який редагував Андрій Малишко. Перші вірші Ліна Костенко випустила в 16 років. Після закінчення середньої школи майбутня поетеса вступила в Київський педагогічний інститут, а після його завершення стала студенткою Московського літературного

інституті імені О. М. Горького, який закінчила в 1956 році. Дівчина проникливим своїм розумом поступенно пізнавала правду, про тяжкі часи поневолення нашого народу, насильницькою колективізацією і катастрофічною епохою голодомору 1832-33 рр. врешті про фізичне нищення української свідомої інтелегенції вбільшовицькій імперії. На цьому матеріалі гартувала свій характер письменниця.

Кожен, хто обзнайомлений з творчістю Л. Костенко, це обов'язково дійде до такого висновку. Одразу після завершення навчання Ліна Костенко видала свою дебютну збірку поезій "Проміння землі". Друга збірка "Вітрила" вийшла в 1958 році, за нею – збірка "Мандрівки серця" (1961 р.). Поетесі одразу вдалося завоювати любов та повагу українців, але не всім подобалася її творча діяльність. "Зоряний інтеграл" 1962 року влада заборонила друкувати її твори, і відтоді за Ліною Костенко застосовано нагляд її ім'я зникло і завмерло на 15 років.

З цього часу поетеса писала "в шухляду" та стала однією з ключових фігур покоління українських шістдесятників. За час вимушеного мовчання поетеса не сиділа склавши руки та створила свої найкращі твори: і "Берестечко", і "Маруся Чурай", і поезії, що згодом ввійшли до збірок "Над берегами вічної ріки" та "Неповторність". Повернутися до читачів Костенко змогли лише 1977 року: тоді опублікували збірку її віршів "Над берегами вічної ріки", а 1979-го — історичний роман у віршах "Маруся Чурай", який чекав свого виходу 6 років. За нього поетеса отримала Державну премію імені Тараса Шевченка. Ліна не вмila мовчати, пам'ятаю її з 60-х років, як вона долучалася до протестів проти політичних арештів нбі несправедливих нсудів, то часто сама попадала в коло обвинувачешних системою. Ніжна вродлива жінка сама витримувала наругу, а тоді до української незалежності надій не було. Пам'ятаю, як ми великою групою з Л. Костенко їхали на могилу Шевченка до Канева. По дорозі іо в Каневі Ліна серед молоді була лідером і вмila вдержувати атмосферу патріотизму серед молоді.

Про особисте життя Ліни Костенко мені не так багато відомо. Письменниця була двічі одруженою. Перший шлюб з Єжи-Яном Пахльовським, що став батьком дочки Костенко письменниці Оксани Пахльовської, протривав недовго, бо вони не зійшлись характерами. Пахльовський за національністю був поляк і мав свій погляд у відношенні українських справ. Далі Костенко мала стосунки з Аркадієм Добровольським, письменником і перекладачем, який пройшов сталінські табори. Тоді поетесі було 28, а йому – 48. Знову взаємини не склалися. Другий шлюб Костенко взяла із директором кіностудії імені Довженка Василем Цвіркуновим. Разом вони прожили 25 років, аж до його смерті. Від цих стосунків Ліна Костенко народила сина Василя. Ліна Костенко вродлива жінка і в неї закохувалися чоловіки. Подібно, що в неї був закоханий Василь Симоненко, який жив коротко, але знаний на весь світ з своїх патріотичних віршів. Поклонників в Ліни Костенко було значно більше, які залюблювалися в неї. Не так давно Дмитро Павличко зізнався, що досі береже коробку сірників, куплених кілька десятиліть тому, аби прикурити їй цигарку. "Ліна Костенко була екстравагантною й інколи любила закурити цигарку".

Варто додати, що Дочка Ліни Костенко Оксана

Пахльовська теж стала письменниця, вона живе з матір'ю у Києві. А от син поетеси працює програмістом у Штатах. Внучка ж Костенко Ярослава-Франческа Барб'єрі вивчає філософію у Римському університеті "Ля Сап'єнца", де її мама завідує кафедрою україністики. При тому варто підкреслити і цей факт, що в 1963 році вона спільно з Аркадієм Добровольським написала сценарій до фільму "Перевірте свої годинники". Стрічка розповідала про українських поетів, загиблих під час Другої світової війни. Фільм зняли 1964 року, але на екрани він так і не вийшов.

Остаточний варіант "Хто повернеться – долюбить" був так змінений, що Костенко відмовилася від авторства сценарію. Вона амбітна вмila відмовляти не тільки колегам: вона відмовилася і від премії "Золотий письменник України", не пояснивши нічого жодним словом, і від звання Героя України, яке хотів їй вручити Ющенко, а фраза "Політичної біжутерії не ношу" стала мало не афоризмом. Вона має відвагу популяризувати оригінальні погляди, протиставитись усьому, що суперечить інтересам нації і людській гідності. Ліна відмовилася від кучмінського ордера, знаючи що цей же президент-Кучма протягом двох каденцій на цій посаді став сам мільонером і збагатив свою родину, а народ залишив в злиднях на поталу. З нею пов'язано чимало регалій, хоча вони для неї нічого не значать. Костенко широкоформатні твори – історичні романи, знайомість чужих мов, зріла і свідомо праця мужньої поетеси з студентами в Києво-Могилянській академії, яку так прекрасно відродив і цінував та очолював один із найкращих знавців і дослідників її творчості Вячислав Брюховецький – домігся заслуженого визнання Л. Костенко почесного професора Києво-Могилянської академії та вона почесний доктор Чернівецького національного університету (2002); лауреат Державної премії ім. Т.Шевченка (1987, за роман "Маруся Чурай" і збірку "Неповторність"); лауреат Міжнародної літературно-мистецької премії ім. О. Теліги (2000). Також їй було нагороджено Почесною відзнакою Президента України (1992) і Орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня у березні 2000 року- про неї з гордістю згадують. Героїчну поставу Ліна виявила у 2005 році вона взяла участь в експедиції до Чорнобильської зони. Письменниця активно працювала нарівні з усіма вченими,

предмети побуту і артефакти народної культури від знищення і забуття. А на завершення пригадаймо, що після книги італійською "Інкурустації" (1994) та "Берестачка" (1999) Ліна Костенко знову зникла з публічного простору України на деякий час повернулася лише в період Помаранчевої революції. Слід підкреслити, що Ліна Костенко в 2010 році видала свій перший прозовий твір "Записки українського самашедшого", що викликав великий ажіотаж. У цьому ж році вийшла також її поема "Либідь", загальний наклад якої склав 14000 примірників та в 2011 р. появились поетичні збірки "Мадонна перехресть" і "Ріка Геракліта". Про Ліну Костенко можна багато писати, це сильна індивідуальність як людина, як вчена публіцистка з добрим відчуттям виважених жінка політик. Можна сказати це титан серед нашої публіцистики. Зрештою, 19 березня 2020 р. письменниці виповнюється 90 років, тому здоров'я вже не те, але заохочую читати творчість Ліни Костенко, ця творчість окрилює!

Ярослав Стех (Канада)

Я просто не можу не згадати Ліни Костенко:

*Буває, часом слінну від краси.
Спинюсь, не тямлю, що воно за диво,-
оці степи, це небо, ці ліси,
усе так гарно, чисто, незрадливо,
усе як є – дорога, явори,
усе моє, все зветься – Україна.
Така краса, висока і нетлінна,
що хоч спинись і з Богом говори.*

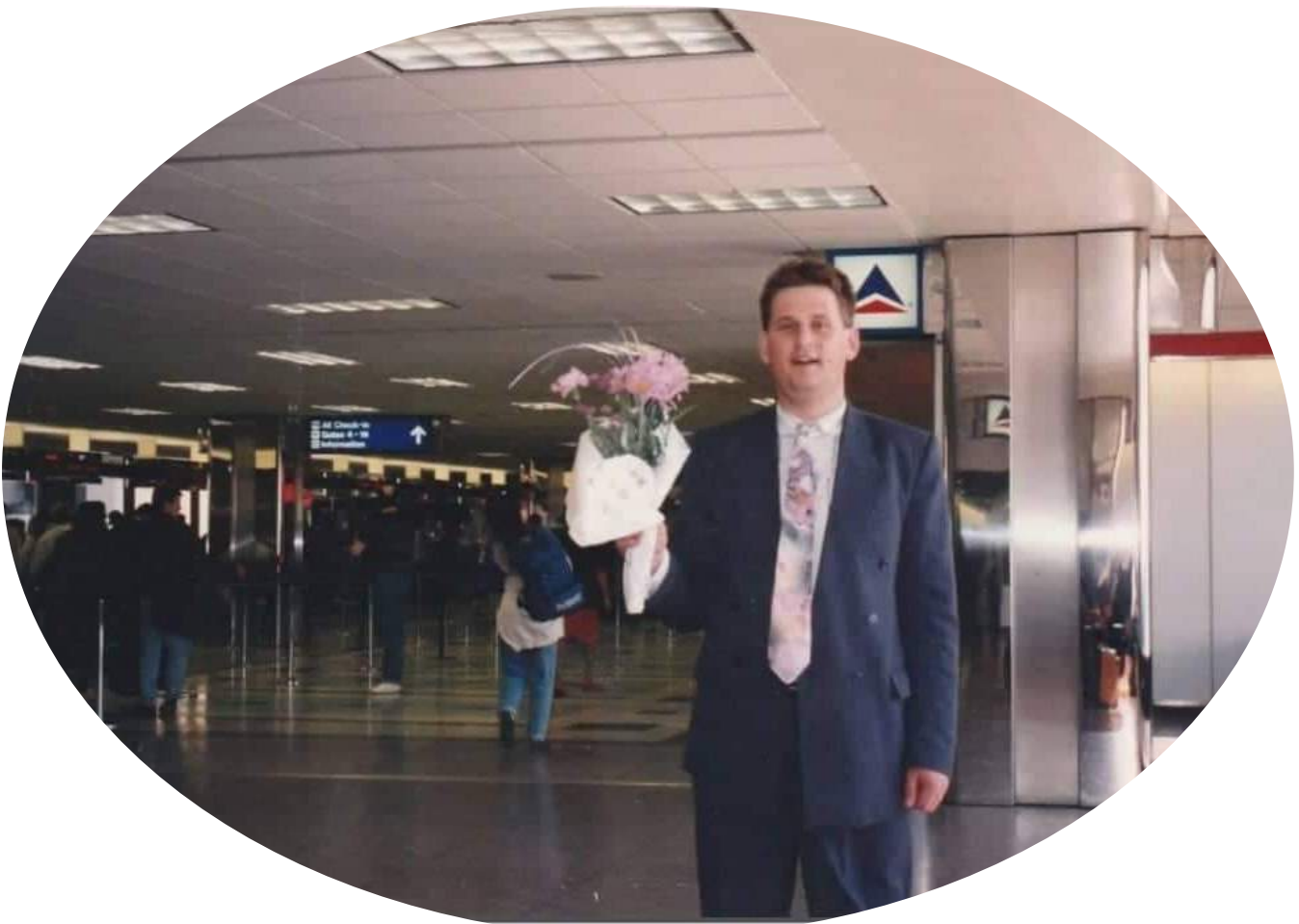
Почуте вражає лише завдяки чийсь інтерпретації – воно потребує експерта, якого ми наділяємо відповідними повноваженнями та до якого ми готові прислухатися чи навіть якого ми готові слухатися. А побачене дивує неопосередкованим враженням, конституюючи цілісного та повноправного вільного суб'єкта.

ЯДРО
НАЦІЇ

Думки вголос

Далекий 1994 рік. Я вперше в Америці. Гостинні по-батьківськи пан Боголюб і пані Світанна Свириденки зі штату Конектикут зустрічали навіть з квітами. Перші враження від землі Вашингтону - просто шок. І не лише через супермаркети, котрі більшість з нас собі тоді й уявити не міг.

Кожен метр американської землі дихав потугою і багатством. Здавалося, немає в світі сили, яка б могла зашкодити цій потузі. І ось тепер могутня і сильна країна страждає від невидимої зарази не менше, аніж набагато слабші й бідніші краї. Тримайся, Америко! Ти варта своєї гарної долі! Хоча б тому, що завдяки США карлик-диктатор не розпорошив зло скрізь, де він цього хоче...

*Фідель Сухоніс, шеф-редактор
журналу "Бористен"*

Біблейські царі

Ми нещодавно почали розповідь про біблійних царів Ізраїля та Юдеї. Сьогодні продовжимо. За царювання Давида і Соломона Ізраїльське царство було єдине і потужне, але коли помер Соломон, царство розпалося на дві частини, які навіть ворогували між собою. Усе ж царі Юдеї були нащадками Давида. Вони правили у Єрусалимі. І ось зійшов на трон Йорам — п'ятий цар Юдейського царства, син та наступник царя Йосафата, його найстарший син. Цар Йосафат зробив його своїм співправителем на останні п'ять років свого правління (2 Цар. 8:16). Ось як це описано в Другій книзі царств: «А п'ятого року Йорама, Ахавого сина, Ізраїлевого царя, за Йосафата, Юдиного царя, зацарював Йорам, син Йосафатів, цар Юдин». У цьому місці присутні два Йорами — один в Ізраїлі, другий в Юдеї. Після смерті Йосафата юдейський цар Йорам у боротьбі за владу вбив мечем своїх молодших братів Азарію, Єхіїла, Захарію, Азарію, Михаїла і Шефатію. Йорам підтримував тісні стосунки з Ізраїльським царством, поріднився з ізраїльським царем Йорамом через одруження з Аталією (2 Цар. 8:26) дочкою Омрі та Ахава (2 Цар. 8:18). На початку правління Йорама від Юдеї відокремилася підвладна йому ураніше Ідумея, в результаті чого Юдея втратила контроль над торговими шляхами до Аравії. Слідом за цим Юдея зазнала спустошливого набігу филистимлян і кочівників Аравійського півострова. Тоді загинули всі сини Йорама, крім Ахазії. Також відокремилася місто Лівна.

Йорам отримав листа від пророка Іллі, у якому йшлося про біди, які чекають на нього та його царство: "Так говорить Господь, Бог Давида, батька твого: За те, що не ходив дорогами Йосафата, батька твого, й дорогами Аси, юдейського царя, а ходив дорогою ізраїльських царів і завів розпусту в Юдеї та серед мешканців Єрусалиму, як завів розпусту дім Ахава, та ще й до того повбивав братів твоїх, що були ліпші від тебе, Господь поб'є великою пошестю народ твій, синів твоїх, жінок твоїх і все майно твоє; та й сам ти захворієш на тяжку недугу, недугу нутра, аж виходитиме твоя утроба в болях, з дня на день» (2 Хр. 21:12-15).

Всі ці біди отримав Йорам і помер. Наступником його став Ахазія — шостий цар Юдейського царства, молодший син та наступник царя Йорама. Ахазія вступив на

трон у 22-річному віці. Брав участь разом зі своїм дядьком, царем Ізраїлю Йорамом у невдалому для юдейського війська поході в Сирію проти арамейців. У цьому поході Йорам був поранений. Коли ж Ахазія приїхав відвідати дядька, то прибув якраз на початку заколоту воєначальника Єгу. Ахазія намагався втекти від бунтівників, але був схоплений та забитий. Наступницею Ахазії стала його мати Аталія, дружина царя Йорама. Цар Йорам підтримував тісні стосунки з Ізраїльським царством, та поріднився з ізраїльським царем Єгорамом через одруження із Аталією дочкою Омрі (2 Цар. 8:26).

Дізнавшись про смерть свого брата, ізраїльського царя Єгорама, свого сина Ахазії та про страти, що проводив воєначальник Єгу проти царського роду Омрі в Ізраїлі, Аталія стала знищувати нащадків Давида по всій Юдеї. Однак вона упустила одного сина Ахазії — Йоаша, якого приховав і виховав первосвященик Єгояди. Сказано в Другій книзі хронік (2 Хр. 22:10-12): «А коли Аталія, мати Ахазії, побачила, що помер її син, то встала і вигубила все цареве насіння Юдиного роду. А Єгосават, дочка царя, взяла Йоаша, сина Ахазії, та й викрала його з-поміж вбиваних царських синів і дала його та няньку його до спальної кімнати. І сховала його Єгосават, дочка царя Єгорама, жінка священника Єгояди, бо вона була сестра Абхазії, перед Аталією, та не забила його. І він був з нимив Божому домі, ховаючися шість років, а Аталія царювала над краєм».

Минуло тих шість років після цих подій і до Аталії прийшла звістка, що Єгояда помазав в Храмі Йоаша з дому Давида і проголосив його новим царем Юдеї. Поспішно Аталія відправилася в Храм, маючи намір захопити Йоаша, але священники озброїли військо, схопили царицю і відвели її в долину Кедрон, де вона була страчена мечем. Сказано у Другій книзі хронік (2 Хр. 23:20-21): «І ввійшли вони через Горішню браму до царського дому і посадили царя на троні царства. І радів весь народ краю, а місто заспокоїлося». Отак став царем Юдейського царства молодший син царя Ахазії Йоаш, врятований дружиною первосвященика Єгояди, котрий помазав в Храмі Йоаша,

якому виповнилося 7 років і проголосив того новим царем. Молодий цар слідував порадам і вказівкам первосвященника, відновив Єрусалимський храм у його колишньому оздобленні. Але зі смертю первосвященника він потрапив під вплив розпусних князів і служив божкам. Повсталий проти цих порядків пророк Захарія, син Єгояди, був убитий на дворі Храму: «А Дух Господній огорнув Захарія, сина священника Єгояди, і він став перед народом та й сказав до них: «Так сказав Бог: чому ви переступаєте Господні заповіді? І не матимете успіху, бо ви покинули Господа, то й Він покинув Вас!». І змовилися вони на нього і закидали його камінням з царського наказу в подвір'ї Господнього дому».

Небезпечно критикувати вождів. Але Господь пильнував і результатом стало нашестя сирійців на Юдею та її спустошення. А цар Йоаш після сорокалітнього царювання був убитий своїми наблизеними і не удостоївся навіть поховання в загальній царській усипальниці, де замість нього був похований первосвященник Єгояда. На місце Йоаша став царем його 25-річний син Амасія, який провів успішну військову кампанію проти Ідумеї. Усе ж йому не вдалося здобути вихід до Червоного моря, він лише захопив території на південь від Мертвого моря і північну частину Синаї. Після цієї перемоги в Юдеї поширилися культу ідумеян, підтримувані самим царем, що було негативно сприйнято народом.

Написано (2 Хр. 25-15): «І запалився Господній гнів на Амасію і Він послав до нього пророка, а той сказав йому: «Нащо ти звертався до богів цього народу, що не врятували народу свого від твоєї руки?» Але Амасія вже повірив у свою зверхність і почав війну проти Ізраїля. Цар Ізраїля Йоаш застерігав Амасію від такої глупоти, але той не послухав. Юдея зазнала поразки, армія розбіглася, а сам Амасія потрапив у полон. Ізраїльські війська переможно увійшли до Єрусалиму, зруйнували частину кріпосної стіни і захопили скарбниці царського палацу і Храму. Поки Амасія перебував у полоні, влада в країні перейшла в руки його сина Узії. Коли помер цар Ізраїлю Йоаш, Амасію відпустили на свободу. Повернувся він у Єрусалим, а там треба ділити владу з сином. Проти Амасії влаштували змову,

але вдалося йому втекти і він сховався в місті Лахіш. Потім військо захопило Лахіш і вбило Амасію. Пише Біблія (2 Хр. 25:28): «І повезли його на конях і поховали його з батьками його в Давидовому місті».

16-річний Узія царював в Юдеї 52 роки. Хоча і робив він все добре в очах Бога, проте народ і далі приносив жертви божкам. За те, що він не знищив ці жертвовники, Господь покарав його проказою. І сидів він у палаці, а народом правив його син Йотам. Азарія помер у віці 68-ми років від прокази. Його поховано у Давидовому місті, а Йотама названо наступним царем (2 Цар. 15:32).

Коли царем став Йотам, до Різдва Христового залишалося ще 742 роки, так що ми ще будемо вести мову про наступних царів. А зробимо висновок для сучасних християн і сучасних правителів. Ви зауважили, що Господь завжди сприяв слухняним царям Юдеї, які дізнавалися через пророків про Господню волю і йшли за нею. А коли відступали і вдавалися до самочинства, особливо до шанування інших богів, приходило до них лихо – воєнні поразки, смертельні хвороби, втрата самого життя. Будьмо уважні, бо наш Господь завжди той самий, вічний і правдолюбний. Не ухиляйтеся від Божої волі, від нашого Спасителя Ісуса Христа і тоді ваше життя буде у безпеці, а ваші родини житимуть у добробуті.

«З нотатника Аскольда Лозинського»

ЛОРД БАЙРОН, ОЛЕКСАНДЕР ПУШКІН, ГЕТЬМАН УКРАЇНИ ІВАН МАЗЕПА, МАЛОРОСІЙСТВО – В КОНТЕКСТІ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Гетьман Іван Мазепа незважаючи на програму битву під Полтавою став славним в Європі після смерті немов міфічна постать. Його представлено великим гетьманом який розбудував свою землю мудрістю і військовими здібностями та разом з козаками заслужив не тільки на повагу але також на славу. Він став майже “культовою особою романтичної епохи”. У XVIII столітті взагалі Україна і її лицарі козаки особливо зацікавили західних митців, поетів та письменників. З’явилося багато описів, історичних досліджень та художніх текстів. Козацька держава сприймалася як вікно в Європу, земля порубіжжя, а також символ вільних людей у боротьбі з московським авторитаризмом. Український приклад наснажував засохлі ідеали перестарілого континенту певного роду романтизмом.

У поемі славного англійського поета Лорда Байрона “Мазепа” написану 1819 року, хіба головною сенсацією стала фантастична любовна історія, що її запустив Мазепин протилежник при дворі польського короля. Вона мандрувала від одного оповідання до іншого. “Нібито ревнивий чоловік, вистеживши Мазепу на таємному побаченні зі своєю дружиною, прив’язав коханця до спини дикого необ’їждженого коня — і той помчав степами на схід, в Україну.” Байрон писав свою поему як розповідь самого героя Мазепи про цю подію шведському королю Карлу XII у таборі після полтавської битви. У поемі Байрона протиставлено бездоганного в своєму героїзмі, невтомного й незламного хоч старого гетьмана Мазепу— і нездатного до відчайдушної боротьби молодого шведського короля Карла: Полтавський бій відгомонів,

*Не пощастило королеві,
Серед скривавлених шляхів
Лягли полки його сталеві.
Потуга й слава у війні*

*Такі ж, як люди, навесні,
Змінився успіху тягар
І виграв битву білий цар,
І знов стояв московський мур
До ще страшніших темних бур...
Такий то жереб доля зла
Раптово Карлові дала:
Тепер і день і ніч вперед
Поранений державний швед
Втікає в далечі безмежі
У свіжих плямах на одежі —
То кров своя і кров чужа
Його покрила, як іржа...
Під вічним дубом і собі
Мазепа стелиться в журбі
І сам він був, як дуб-титан,
Землі козацької гетьман.
Він обійняв свого коня
За шию, наче той рідня,
І не зважаючи на втому,
Підкинув листя вороному,
Обтер на спині вожкий пил,
Звільнив з оброті і вудил,
І неприховано радів,
Що їв годованець степів...*

Переклад: Олекса Веретенченко

На поему Байрона гостро відреагував пізніше московський поет Олександр Пушкін який написав немов відповідь Байрону свою поему у 1828 році спершу під назвою таки “Мазепа”, не приховуючи свою пристрасть, а пізніше перед самою появою поеми під назвою “Полтава” але з словами Байрона як епіграф. Тобто немає сумніву що поема “Полтава” Пушкіна це відповідь на поему “Мазепа” Байрона. У поемі Пушкін представив Гетьмана України зовсім інакше. Пушкін славився тоді великим приклонником імперської “гібридної” війни.

Ясно, що поема Байрона йому не сподобалася, він скаржився на те, що

ній немає правди, а натомість багато фальсифікації, щодо дат, подій, навіть відомих фактів, що неправильно представлено Мазепу як державця, а не злочинця який зрадив свого суверена. Пушкін служив дезінформації імперії. Один критик Пушкіна оцінив його "Полтаву" так:

"Загалом, поемою "Полтава" яку високо цінив російський імператор Микола I, Пушкін продемонстрував свою абсолютну відданість офіційній російській імперській ідеології, яка заперечувала право окремих поневолених народів (зокрема українців) на власну державу."

Тарас Шевченко який не був особисто знайомим ані з одним ані з другим поетом читав поему Пушкіна і zareагував доволі драматично. Це на відміну від пропаганди радянської, мовляв, що Шевченко глибоко шанував Пушкіна і на пам'ять читав його вірші.

Московський імперський художник-скульптор Михайл Мікешин згадував відношення Шевченка до Пушкіна:

"Сидячи у гостях у Шевченка, я довідався з мови його, що він не любить нашого поета Пушкіна і не тому, що він вважає його поганим поетом, а просто тому, що Пушкін автор поеми "Полтава". Шевченко дивися на Кочубея не інакше як на донощика, а Пушкін бачив у ньому вірного сподвижника Петра Великого оклепаного і страченого Мазепою. Марно запевняв я Шевченка, що з своєї точки погляду Пушкін правий і що він так самісінько щирий, як Шевченко в своїй ненависті до поляків. Але Шевченко тим дужче лаяв Пушкіна чим палкіше я боронив його."

Для свідомого українця почування Тараса Шевченка повинно мати питоме впливове значіння. Фактично цю свідомість чи вплив треба починати виробляти у дитинстві. Українські діти повинні йти з дитинства до Тараса. Це правда проявляється з різних виховних програм як в Україні так само і у діаспорі. От у Катеринівському ліцею Лозівської міської ради Харківської області на вебсайті є описано цілу виховну програму під заголовком Літературна Гра "Іду з дитинства до Тараса" з метою:

"...перевірити знання учнями відомостей про життя і творчість Т.Г.Шевченка, ознайомити учнів з науковими та художніми творами про поета, розширити відомості про Шевченка-художника, зацікавити його живописною та поетичною творчістю, донести думку про

визначну роль Кобзаря в історії України;... виховувати на прикладі життя і творчості Шевченка любов до рідної землі, народу, мови та культури, усвідомлення відповідальності за долю України."

Там подано спесифічні уроки життєвого шляху поета, його віршів, та навіть пісень з слів поета, що втілюється різними способами конкурсами, грами, піснями "Садок вишневий", "Зоре моя вечірняя", "Реве та стогне Дніпр широкий", "Як умру то поховайте", "Думи мої".

Пісні на слова Шевченка виконують не тільки учні Катеринівського ліцею Роковий гурт "Кому Вниз" ще у 1990-их роках виконував поеми поета більш політичного характеру з своєю оригінальною музикою. У мене і досі дзвенить в голові гурт "Кому Вниз":

**Стоїть в селі Суботіві
На горі високій
Домовина України,
Широка, глибока.
Ото церква Богданова.
Там-то він молився,
Щоб москаль добром і лихом
З козаком ділився.
Мир душі твоїй, Богдане!
Не так воно стало;
Москалики, що заздріли,
То все очухрали.
Могили вже розривають
Та грошей шукають,
Льохи твої розкопують
Та тебе ж і лають,
Що й за труди не находять!
Отак-то, Богдане!
Занапастив еси вбогу
Сироту Україну!**

От урок Шевченківського національного виховання, що втілюється глибоко не тільки у пам'ять але і в душу української особистості. Коли б зосередились ми глибше у політичні поеми Тараса мабуть не було б між нами малоросійства. Наразі поки що незрозуміло чому на оновленій Україні какають і дакають, Олександрі називають себе Сашами, Висилі Васями, Євгени Женями, а у наших містах в Україні вулиці несуть ім'я імперського Пушкіна і називають гарним поетом того якого Тарас Шевченко лаяв як імперського воздвиждника. (Марко Вовчок) і запізнав Тараса Григоровича Шевченка після його повернення у Петербург

з заслання писав так хіба без найменшого намагання кривдити: "...я познайомився з народним поетом Малоросії незадовго до його смерті...Я приїхав в академію разом з Марією Олександрівною Маркович...яка незадовго перед тим теж пересилилася в нашу північну столицю і була окрасою і основним центром невеличкої групи малоросів, що згуртувалися тоді в Петербурзі...В студії художника, коли ми прибули з пані Маркович вже була одна дама (теж малоросіянка за походженням)..."

Ясно, що при таких умовах самі українці починали може не уважати себе малоросами, але прийняли номенклатуру, і приймали її інколи на зовнішній вигляд добровільно, тобто без протиставлення. Очевидно були виїмки — свідомі українські патріоти як Тарас Шевченко і багато його послідовників які виховувалися на його віршах. У Шевченка творах найбільш використаний термін це "Україна". Нема "Малоросії".

*Тому поручаю іти з
дитинства до Тараса:
В дні перемог і в дні поразок,
В щасливі дні, і в дні сумні
Іду з дитинства до Тараса,
Крізь глум юрби і суету,
Ні, не в минуле, а в майбутнє.*

До тебе я, Тарасе йду...

Стоїть Тарас на горі велетень, а під ним "крута та круча" велетень Дніпро. Пропоную цілющу хоча б символічну купіль де Ревучий зустрічає Кобзаря:

*Коли в душі моїй тривога,
Коли в душі пекельний щем,
Іду до нього до живого,
У Всесвіті віриїв й поем
І в дощ, і в сніг карбую кроки
І чую, дивлячись в блакить:
Реве та стогне Дніпр широкий.
Щоб розбудити всіх, хто спить.*

Дякуємо тобі Кобзарю, що ти нас своїх незрячих синів і дочок просвічуєш уже століттями і навіть сьогодні.

*8 березня 2020 року.
Аскольд С. Лозинський*

Post scriptum: Чому пишу не російський поет чи художник, а московський? Не як зневагу, а тому, що Шевченко так навчив. Він не користувався термінами росіяни чи Росія, а радше москалі, Москва, Московія. Слово Росія походить від слова Русь, а це наша українська, Київська, не москальська історія.

«...Я народився, - читаємо в уривках із автобіографії Олексія Коновала, - в селі Петрівці Миргородського району на Полтавщині. Я маю шкільне свідоцтво свого батька, в яким пишеться, що він син козака, так що я козацького роду. Ми належали до буржуазних націоналістів, згідно СРСР. Батько був засуджений й просидів 5 років на Колимі. Повернувся перед війною. Його батько був застрелений на пасіці, бо не хотів іти в колгосп. Пасіку забрали в колгосп. В 1933 році моєї матері батьки, брати й сестри та дядьки на іншому хуторі на Полтавщині 9 осіб умерло з голоду. В Німеччині я ходив в гімназію в двох таборах, в одному з них в Новім Ульмі де жив Іван Багряний й там я його бачив і читав газету, яку він редагував. Як приїхали до Америки я належав до Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ) й ми з Чикаго робили старання, щоб йому дали Нобелівську премію за його «Тигролови» та «Сад Гетсиманський». Але Багряний помер ще перед тим як давали премії, тому та справа припинилася. Бо мертвим не дають премій. В 1959 році Іван Багряний приїздив до США і Канади. Як приїздив до Чикаго, то я їздив на потягову станцію його забирати з групою осіб, а також в той час я мав шкільні вакації в університеті й мав авто, то возив його своїм авто до редакцій газети та журналу та на оглядин Чикаго... А до Америки, до столиці Арканзасу Літтел-Року, прибула наша родина восени 1950 року. Українців там було лише дві родини нових емігрантів. Були ніби ще кілька осіб – українців, які рахували себе прогресистами й вважали, що нам треба їхати в Україну, а не в Америку. Старанням однієї з тих родин нових емігрантів й вислано було нам афідавіт. Я і мій старший брат відразу знайшли працю. А батькові, без знання

мови, маючи 50 років, було тяжче знайти постійну працю. З газети «Свобода», яку ми передплатили, довідалися, що в Чикаго є багато українців, що там в Кучера можна купити українські платівки й легше знайти працю. Спершу в Чикаго вирушає брат, а в скорому часі й решта родини. В Німеччині, в Ельвангені, я був в Пласті. Але, як переїхав до школи в Новий Ульм, там в Пласті почувався чужим, зайвим, непотрібним. Виходить, що багато молоді батьків «східняків» почувалися так, як і я. В Нью-Йорку 1950 року створено Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ), до якої в більшості належала молодь, яка не знаходила собі місця ні в Пласті, ні в СУМ-і – тобто православна молодь. В Чикаго створено філію ОДУММ – у. Запрошують й нас, братів, стати її членами. В Німеччині закінчив я п'ять класів гімназії. Своїми роками в Америці «гайскул» переріс, а щоб піти до університету, знанням не доріс. Їду на підготовчі курси разом з багатьма молодими американцями, які вийшли з армії й також мають подібні до моїх проблеми. Після трьохмісячного курсу здаю вступні іспити до Іллінойського університету й починаю навчання в Неві Піер. Батьки купують хату коло Гумбольт парку. Брат одружується. В 1954 році американська економіка має проблеми. Звільнення багатьох з праці. В тім числі й мого брата, а за куплену хату треба платити моргедж. Між перервами в університеті я працюю. Щоб допомогти батькам фінансово, вирішив один семестр попрацювати. А в той час мене, як не студенти, забрали в армію.

*Продовження шукайте
у наступному номері
журналу "Бористен"*

ЗБЕРІГАЙМО ЧИСТОТУ РІДНОЇ МОВИ

Чи можна пити медицину?

Ні! Аж ніяк не можна! Пити (приймати) треба ліки. Адже “медицина” в українській мові -- це лише “сукупність наук про хвороби, лікування їх та запобігання їм” (СУМ. Т. 4. – С. 663).

Лексема “medicine” в англійській мові позначає не лише науку, а й є синонімом до слова “drug”. Саме тому в Америці українці плутають слово ліки зі словом медицина.

Чи Україна “відбулася”?

Українські високопосадовці залюбки вживають цей вислів. Навіть журналісти вживають його на сторінках газет і журналів і пропонують своїм читачам.

Згідно з дефініцією дієслово “відбуватися” в доконаному виді означає “здійснитися” (про події, роботу тощо) (СУМ. Т. 1. -- С. 539-540), напр.: “Шлюб відбувся два тижні тому” (з усного мовлення). Семантична структура цього дієслова в доконаному виді містить сему “кінець (дії, стану)”.

Фраза “Україна... відбулася” виникла під впливом російського дієслова “состояться”, що має ширшу семантику. По-українському доречно б сказати: “Україна є!”, “Україна стала реальністю”.

Вам повезло, поталанило чи пощастило?

В українській розмовній мові слово “повезти” вживається не лише у своєму основному значенні (“почати везти, переміщати щось якимсь транспортом”), а й (як наслідок інтерференції російської мови) витісняє питоми українські дієслова “поталанити”, “пощастити” у розумінні “успішно здійснитися” (про щось очікуване, задумане), пор.: “А як йому поталанило з Сибіру втікти? Хіба там охорони не було? (П. Кочура); “За юних років мені пощастило слухати кобзаря Михайла Кравченка” (М. Рильський).

Відстаючий чи відсталий?

“У нашому колективі не повинно бути

відстаючих!” – читаємо в районній газеті.

Рубрика Миколи Дупляка

Чи можна так сказати? -- Не можна!

Це можна виправити на описову форму: “У нашому колективі не повинно бути тих, що (котрі, які) відстають”; але можна обійтися й без неї, узявши прикметника відсталий: “У нашому колективі не повинно бути відсталих”.

Захоплюючий чи захопливий?

Газетну фразу “Особливо захоплюючі і привабливі подорожі теплоходом повз дніпрові кручі” можна виправити кількома способами: поставити, замість дієприкметника захоплюючі, дієслово: “Особливо захоплюють і приваблюють подорожі теплоплавом повз дніпрові кручі”; або скористуватись одним із прикметників -- захопливий, привабливий, звабливий, знадливий, знадний, принадний: “Особливо знадні й привабливі подорожі...”

Ще про неозначену форму дієслова

Вихідці зі східних областей України вживають інфінітиви на -ть. А треба віддавати перевагу суфіксові -ти:

читати, писати, говорити, а не читать, писать, говорить.

У розмовній мові ці форми не заборонені, звичайно, оскільки широко вживаються у східних областях України. У Галичині такі форми не вживає ніхто, хіба що хтось спеціально так скаже, думаючи, що це правильна форма. Уживаються такі форми в поезії, в піснях (“Розпрягайте, хлопці, коні та й лягайте спочивать”), але в офіційній мові треба вживати суфікс - ти. Особливо ріже вухо, коли скорочують суфікси - ти у - ть перед постфіксом - ся (напр.: відмовляться, сміяться, умиваться).

Не бажано також уживати “усічені” форми першої особи множини, тобто форми без кінцевого - о, на зразок несе́м, чита́ем, бере́м, хоч насправді це історичні форми. Їх використовують у поетичних формах. Нормальними вживаються форми на зразок несе́мо, чита́ємо, бере́мо. Ще гірше звучать форми з постфіксом - ся, напр.: “Ми гордимся своїми захисниками” замість гордимос́я, -- стверджуємовознавець Микола Лесюк.

Ще про дієприкметники

У російській мові є чотири види дієприкметників і серед них – активні дієприкметники минулого часу на зразок піса́вший, любі́вший, биві́ший. Так писати в українській мові не можна! У нас відсутні активні дієприкметники минулого часу, а помилка ця дуже поширена в Україні.

Це саме стосується й активних дієприкметників теперішнього часу на зразок виступаю́чий, читаю́чий, страйку́ючий. Ці дієприкметники вживалися в давньоукраїнській мові, але в сучасній українській вони небажані. Їх краще замінити іменниками, напр.: страйку́ючі люди – страйка́рі, виступаю́чий оратор – орато́р або промовце́в.

Якщо активний дієприкметник не має іменникового аналога, то можна замінити його прикметником із суфіксом – альн -- ий, напр.: зміцню́ючий чай (напій) –

зміцнюва́льний, караю́чий закон, меч – кара́льний, освітлю́ючий прилад – освітлюва́льний, супроводжу́ючий лист – супроводжува́льний.

Слова і вислови, що засмічують нашу мову

- “був трохи підпивший” замість “був трохи підпитий”*
- “вели себе” замість “поводилися”*
- “відклонення” замість “відхилення”*
- “відмінювати закон” замість “скасовувати закон”*
- “в наміренні” замість “з наміром”*
- “діючий закон” замість “чинний закон”*
- “Миколи Лисенко” замість “Миколи Лисенка”*
- “на виду у всіх” замість “прилюдно”*
- “на відкритому місці” замість “на видноті”*
- “навшипиньках” замість “навшипиньки”*
- “на днях відбулися” замість “днями відбулися”*
- “надоїдати” замість “набридати”*
- “на пожах капелюха” замість “на крисах капелюха”*
- “оборотні кошти” замість “обігові кошти”*
- “одчислення в бюджет” замість “відрахування до бюджету”*
- “около” (пол.) замість “коло, близько”*
- “оптовий” замість “гуртовий (продаж товарів)”*
- “осінню” замість “восени”*
- “у відповідності до” замість “відповідно до”*
- “у продажі” замість “у продажу”*

Стратегічна помилка проукраїнських сил в 2019 році

Україна бореться за свою свободу вже майже тисячу років. Загибло десятки мільйонів людей. В 1991 році була БОЖА нагорода українцям за десятки мільйонів жертв які вони понесли за свободу і ми отримали Незалежність мирним шляхом. Але антиукраїнські сили, які залишились при владі в Україні за 29 років незалежності не дали можливості проукраїнським силам вибрати президента, сформувати уряд, провести проукраїнські сили до ВРУ.

Практично під час виборів в 2019 році проукраїнські сили мали виняткову можливість заповнити багато державних інституцій своїми людьми. Про що йде мова?

З самого початку було зрозуміло, що В.Зеленський буде напочатку некомпетентним в питаннях управління державою, питаннях економіки, історії, національної ідеї та інших. А головне він немає своєї партії і не має своєї структури на яку може опертись. Всі його люди це 95 квартал, але щоб керувати країною потрібно десятки тисяч прихильників здатних заповнити різні державні інституції. Звідси було зрозуміло, що він буде шукати людей для заповнення своєї адміністрації. Я впевнений на 200%, що як лише Путін зрозумів, що В.Зеленський можливий президент він організував всіх своїх аналітиків та спецоргани з питанням що робити? Вже тисячі років країни витрачають величезні зусилля для того щоб якимось проникнути в державні структури конкуруючих чи ворожих держав, навіть прибиральниками. Всі чули про Роксолану-дружину турецького султана. Під її впливом практично не було нападів на Україну. Тобто мати вплив на перших осіб держави має дуже велике значення. Вже в незалежній Україні навколо приездентів та керівників було настільки щільне кільце з прихильників, корупціонерів, ворогів України та підлабузників, що туди втиснутись коштувало десятки мільйони доларів. В.Зеленський об'явив, що він запрошує всіх хто хоче долучитись до розбудови України. Тобто це перший раз в багатосотлітній історії коли простір навколо президента був не заповнений, або як мінімум мав багато "вакансій". Що зробили проукраїнські сили? ВОНИ ОБ'ЯВИЛИ В.Зеленському війну.

Найгірше, що оточення П.Порошенко та його прихильники почали ПРИНИЖУВАТИ В.ЗЕЛЕНСЬКОГО. Практично на В.Зеленського не існувало фактів, що він щось вкрав, приватизував, замішаний в корупції, убив когось, пов'язаний з криміналом і т.д. Все що на нього знайшли це те, що він заробляв в Росії, та мав некоректні чи дурні жарти про Україну. Таким чином в хід пішли образи: "клоун", "зебіл", "паяц", "маріонетка Коломойського" і ще безліч різних які некоректно тут писати навіть. Я не сприймав і був проти таких образ в принципі. Чому? Ми буваємо дуже щасливими якщо в нашому житті появляються люди які дають поради яким ми слідуємо все життя. Більша сорока років тому я закінчив інститут і мав вже їхати по направленню на роботу. Одна людина дала мені пораду. Вона сказала: *"Знаючи тебе, ти скоріш за все будеш працювати з людьми і будеш керувати людьми. Ти можеш робити з ними що хочеш. Хвалити, наказувати, звільняти з роботи, АЛЕ ЗАПАМ'ЯТИЙ ОДНЕ! ТИ НЕ МОЖЕШ ЇХ ПРИНИЖУВАТИ і ОБРАЖАТИ! Якщо ти справедливо їх накажеш вони тобі вибачать, але якщо образиш то вони будуть пам'ятати все життя. Це будуть твої вороги"*.

В силу характеру роботи в минулому, мені довелось приймати і звільняти з роботи сотні людей. Всяке було. Я принципово був проти п'янства і п'яниць і був безжалісний до цього. В відділі кадрів говорили, або не пий або не йди до Воротиленко. Вижене. Звідси і висновки. Але я притримувався поради і ніколи не ображав. Прошли роки і ось в кінці 80-тих відбуваються перші "перебудовні" вибори до парламенту СРСР. Я був один з організаторів антикомуністичного руху на заводі і в місті. Одного дня до мене підходить один з тих кого я колись звільнив. Ну думаю тепер почне згадувати. Ні. Він підійшов і запитав: "Якович за кого голосувати і яка допомога потрібна?" Спочатку я здивувався, а потім в душі подякував за минулу пораду. Коректність працює. Хоч будучи чесним, в минулому в силу емоцій я переступив пару разів через цю пораду за що шкодую навіть через

сорок років.

Таку образливу риторику по відношенню до В.Зеленського можливо зрозуміти від якого вуличного забулдиги, але від освічених людей це сором. Хочеш критикувати-критикуй, АЛЕ НЕ ПРИНИЖУЙ і НЕ ОБРАЖАЙ! Та істерія по приниженню В.Зеленського не зупиняється до сьогоднішнього дня. На всіх хто намагається якось приструнити потік агресивної “жовчі” виливається море бруду також: зрадник, привів до влади клоуна і т.д.

Найбільше принижують ті які пішли підтримувати П.Порошенко який на протязі 30 років своєї кар’єри приніс багато зла Україні. Замість того щоб сісти, проаналізувати, подумати і прийняти рішення, вони клянули на його “Мова, Армія, Віра”. Вибори 2019 року були винятковим шансом для проукраїнських сил в Україні. Вони мусили піти і заповнити той вакуум навколо В.Зеленського. Тут маленький приклад як мудрістю можливо перемогти і досягти цілей.

В 20-тих і 30-тих роках в Канаді були дуже сильними різні прокомуністичні і ліві сили. На жаль до них належали десятки тисяч українців, які створили біля сотні різних гуртків та організацій по всій Канаді. Один з керівників українського проводу в Канаді І.Бардин розповів про один випадок який стався в одному шахтарському місті на півночі Онтаріо в 30-ті роки. Тоді також існували і антикомуністичні українські організації. В тому місті антикомуністично налаштовані українці пішли і записались до прокомуністичної української організації. З часом вони перебрали керівництво в цій організації і рішенням зборів її закрили. Все ціль досягнута. В той самий час в інших містах доходило до бійок.

Мова йде про те що існує ціль і також існують різні шляхи досягнення цілі. Наша ціль створення нормального життя для людей в Україні. Зробити все щоб Україна була незалежною та процвітаючою країною. Що для цього потрібно? Перебрати владу в проукраїнські руки. Це можливо досягти через революцію, війну, вибори або маючи вплив на перших осіб держави.. В 2019 році проукраїнські сили вибрали один з нагірших шляхів. Вони САМО-ОЧИСТИЛИ ПРОСТІР НАВКОЛО В.Зеленського для антиукраїнських сил. Це можливо було зрозуміти ще якось перед виборами. Але коли стало зрозуміло,

що він перемагає і особливо коли він вже став президентом то самоізоляція була помилкою. Тобто в середовищі проукраїнських сил не існує якісного аналітичного центру і скоріш за все присутня якась кількість провокаторів які втілили ідею самоізолюватись від В.Зеленського. Звісно, що в ізоляції В.Зеленського був зацікавлений найбільше П.Порошенко. Його політтехнологи попрацювали на славу. В той самий час антиукраїнські сили зробили все щоб мати як можливо більше своїх людей навколо В.Зеленського. Тепер “патріоти” кричать: “подивіться, Зеленський призначає лиш зі свого 95 кварталу та не професіоналів”. Подивіться ВРУ приймає антиукраїнські закони. Багато “патріотів” які так кричать живуть за кордоном. А з кого йому вибирати? А де ви були коли він вам пропонував: “маєте ідею та бажання приходьте”. А ви кричали “зебіл”. Тоді що ви хочете? Поставте себе на місце В.Зеленського. Вам потрібні сотні людей. Перед вами декілька варіантів можливого вибору. З проукраїнських сил, але вони всі перейшли на бік противника і мало того вже майже біля року все кричать клоун. Чи ви будете шукати там людей? НІ! Існують явні проросійські сили. Чи ви будете шукати там людей? Це ніхто не зрозуміє. НІ! Залишаються люди з 95 кварталу яким ви довіряєте і величезна середня маса, частина якої погодилась працювати.

Тепер уявіть, якщо б в оточенні президента В.Зеленського було хоча б декілька людей з явних проукраїнських сил. Уявіть, що в ВРУ більша частина СН з проукраїнських сил, або хоча б 25 відсотків. Тепер ми бачимо що В.Зеленський під час виборів до ВРУ набрав багато чисто випадкових людей. Чому туди не погодились вступити патріоти? Раніш щоб потрапити в список будь якої партії потрібно було внести мільйони доларів. А тут пропонують безкоштовно. Як це зрозуміти? Недалекоглядність? Чому ми не враховуємо методи та досвід ворогів? 30 років тому в Україні був дуже сильний Народний Рух на чолі з В.Чорноволом. Вороги України його боялись. Але з часом там появився Удовенко та Костенко і стало три Рухи. Коли Чорновола вбили то Рух практично зник. Хто такі Удовенко та Костенко? Провокатори, заслані “козачки” чи корисливі ідіоти? Чому ми не можемо піти в СН і розбити його на три і щоб два були явно проукраїнські? Можемо! АЛЕ НЕ ВМІЄМО! Вірніше через свою впертість та примітивізм мислення. Ми мусимо вчитись в країн які створили нормальні умови для життя людей. Це англосаксонські країни та інші країни Європи. Ми мусимо вчитись як вони будують свою парламенську, політичну та дипломатичну систему.

В англійців існує чудовий вислів: “Keep your friends close but enemies closer” (тримай друзів близько а ворогів ще ближче). Чому ми завжди з потенційних друзів робимо ворогів? Чому ми не намагаємось з ворогів зробити друзів? Чому “зебіл” а не пане президент? Найгірше що це звучить лише з проукраїнських сил. Тоді як “зебіл” буде відноситись до української ідеї? Що ви хочете після цього від нього? Вже те що він з єврейськими коріннями, вихований повністю в середовищі “руського міра”, російськомовний в критичний час пішов проти “руського міра” і вибрав Україну вже великий плюс. Його 95 квартал дивились десятки мільйонів людей і він для них був авторитет. Одне його слово і тисячі підуть захищати Україну чи воювати за “днр”. Тому один його жарт проти Путіна вартий цілих дивізій. Він висловив свою позицію чим зупинив формування цілих антиукраїнських дивізій. Це потрібно лише вітати і допомогати. У нас з ним може бути різне бачення України як держави і думки про Бандеру, але він вибрав Україну. Таке ж саме відношення мусить бути до тих яких Путін зараховував до “руського міра” і розраховував до них. Для прикладу той же Гордон у якого також десятки мільйонів глядачів. Уявіть що Зеленський і Гордон під час виступів в 2014 році підтримували “руській мір”. Чи була б тепер Україна? Уявіть що єврей Коломойський підтримав Путіна. Хто ще зміг би зупинити сепаратизм в Дніпрі, Харкові, Одесі?

Що робити?

- 1. Потрібно негайно припинити всі дії які направлені на приниження В.Зеленського як людини. Це можуть робити провокатори або корисні ідіоти революційного типу, в яких мізки заточені не думати а реагувати,*
- 2. Тепер в Україні назриває можлива криза пов'язана як з не професійністю В.Зеленського та його оточення так і провокаціями. Йому будуть терміново потрібні нові сили. Тому в проукраїнському середовищі мусить знайтись хоча б декілька мудрих людей, які можуть прийти до В.Зеленського і запропонувати йому почати все з чистого листа та з пропонувою допомоги і в першу чергу кадрами.*
- 3. Ми мусимо зрозуміти чого ми хочемо і яким шляхом це досягти. Ще один Майдан Україна може не пережити. Ми мусимо виходити з факту, хочеться це комусь чи ні, але В.Зеленський пробуде свої 5 років. Звідси висновки і дії.*

Автор Микола Воротиленко, Канада

Епіфаній закликав українців не піддаватися страху і молитися за хворих та лікарів

Предстоятель Православної церкви України, митрополит Епіфаній закликав українців не панікувати через коронавірус, залишатися людяними і молитися за тих, хто зараз захворів.

Пряма мова: "Перед нами постали випробування у зв'язку із поширенням небезпечного вірусу. Та найбільший виклик – чи залишимося ми людьми, які керуються цінностями добра, гідності, любові; чи піддамося страху і паніці, чи використаємо ці виклики у час посту, аби стати духовно сильнішими.

У цей період важливо остерігатися не лише ураження хворобою, але і заподіяння шкоди своєму ближньому, коли відмовимо у допомозі або будемо підозріло й недоброчливо ставитись одне до одного.

Звісно, у цей час варто уникати масових заходів, рукостискань та обіймів; не наражати на небезпеку інших, коли

захворіли і маємо ознаки грипу, і обов'язково за найменших проявів симптомів – повідомляти лікарів у дистанційному режимі, аби уникнути будь-яких ризиків поширення хвороби.

Також ми не можемо осуджувати людей, які захворіли через коронавірус. Маємо молитися за їхнє одужання і за здоров'я лікарів, які продовжують виконувати свою роботу в складних обставинах".

Деталі: Предстоятель ПЦУ нагадав, що усе людство зіткнулося з викликом поширення небезпечного вірусу, що є дійсно великою загрозою фізичному здоров'ю. Разом з тим, за словами Епіфанія, загроза захворювання означила і багато духовних викликів, які постають перед людиною.

Предстоятель ПЦУ наголосив, що треба бути уважними до свого здоров'я та своїх ближніх, виконувати усі рекомендації органів охорони здоров'я, але при цьому важливо "не піддаватися паніці, не дозволяти тривозі та страху заволодіти серцем та розумом, адже тоді людина втрачає контроль та не здатна ухвалювати раціональні рішення".

Епіфаній закликав не піддаватися гніву через карантин та зруйновані плани, не впадати у відчай через відкладені справи.

За його словами, якщо дотримаємося всіх заходів безпеки – то "згодом, з Божою допомогою, зможемо реалізувати заплановане навіть з більшим ентузіазмом та внутрішніми відновленими силами".

Предстоятель ПЦУ побажав, щоб цей важкий період став для українців нагодою для саморозвитку, для молитви, покаяння, розмов з рідними, до прочитання книг чи вдосконалення знань з іноземної мови і часом "для духовного врівноваження".

9 березня - день народження Тараса Шевченка

ПОЇДЕШ ДАЛЕКО, ПОБАЧИШ БАГАТО; ЗАДИВИШСЯ, ЗАЖУРИШСЯ, ЗГАДАЙ МЕНЕ, БРАТЕ!

*Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине...
От де, люде, наша слава,
Слава України!*

— «До Основ'яненка»; X-XII 1839, С.-
Петербург

*Ну що б, здавалося, слова...
Слова та голос — більш нічого.
А серце б'ється — ожива,
Як їх почує!..*

— «Ну що б, здавалося, слова...»; IX-XII
1848, Косарл

Садок порізали, Тарасе,
І соловейка вже не чуць.
Святе повикидали з хати,
Назад у кріпаки ідуть...

*Борітеся — поборете. Вам Бог помагає! За
вас правда, за вас слава і воля святая!*

— «Кавказ»; 18.XI 1845, Переяслав

В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля.

— «І мертвим, і живим...»; 14.XII 1845,
В'юнище

*І на оновленій землі врага не буде,
супостата, а буде син, і буде мати, і
будуть люде на землі.*

— «І Архімед, і Галілей...»; 24.IX 1860, С.-
Петербург

Відзнаки вручено!

Як завжди з душею відбулося в стінах Дніпровської політехніки вшанування володарів **Відзнаки імені Олесь Гончара за 2019 рік**. Серед лавреатів цікаві та гарні люди, які мешкають від Флориди до Дніпра. А присутні на цьогорічних віншуваннях неодмінно запам'ятають і виступ капелана Олександра Підгорного, і постійно націленої на добрі справи Галини Булавки, і декламування юних майстрів художнього слова з СШ #46 м. Дніпро. Добрі традиції "Бористену" продовжують жити!

Фідель Сухоніс, редактор журналу "Бористен"

Традиційне віншування переможців конкурсу імені Олесь Гончара, оголошеного журналом «Бористен», в Дніпровській політехніці, у Центрі культури української мови імені Олесь Гончара відбулося під гаслом «Духовність творить людину». Цьогоріч було визначено незвичайних номінантів.

Шеф-редактор літературно-мистецького, публіцистичного та науково-популярного щомісячника «Бористен» Фідель Сухоніс представив номінантів конкурсу.

Переконливим, вибаченим, рівним, витонченим до краси було слово Галини Булавки, нагородженої дипломом за державотворчу діяльність на різноманітних відповідальних посадах в період становлення незалежної України.

Щиро вітали її педагогічний колектив школи №46, нагороджений дипломом за системну роботу з патріотичного та національного виховання учнівської молоді. Директор школи Олена Міроненко наголосила на важливості духовності як основи сьогоденної освіти.

Також переможцями щорічної відзнаки імені Олесь Гончара журналу «Бористен» у 2019 році визнано:

Архієпископ Методій (м. Суми, Україна) – за жертвну і важку працю з Україна утвердження національної української Церкви.

Аскольд Лозинський (м. Нью-Йорк, США) – за плідну роботу в багатьох українсько-американських та світових українських організацій, а також професійних асоціацій США, активну діяльність з об'єднання світової української спільноти за кордоном.

отець Віктор Полярний (штат Іллінойс, США) – за особливі заслуги у збереженні української духовності на теренах США, розбудову ПЦУ в діаспорі.

Наталя Брандафі (штат Нью-Джерзі, США) – за системну професійну і громадську діяльність спрямовану на залучення «четвертої хвилі» української еміграції в національному житті західної діаспори.

Богдан і Віра Боднарук (штат Флорида, США) – за багаторічну культурологічну, видавничу та літературну діяльність з популяризації української культури за кордоном.

Вітаємо!

Мав сьогодні за честь промовляти на відкритті школи журналістики у Дніпровській політехніці. Першокурсники і другокурсники, можливо через малий студенський стаж, виявилися вдячними слухачами. Відкрито розповів що журналіський хліб з вустюками, що це не та професія, котра триває лише вісім годин на день. Це спосіб життя...

Міжнародний день рідної мови. Приємно здивували першокурсники - медики. Влаштував їм маленьке ЗНО зі знання української мови. Виявилось що чимало з них знайомі навіть з такими словами як "буцегарня" та "боввоніти". Можливо не все у нас так кепсько з рідним словом...

Фідель Сухоніс, шеф-редактор журналу "Бористен"

“Сто рядків про книгу”

КОРОТКА ІСТОРІЯ УПА ДЛЯ ПОЛЯКІВ. ЧИ ІСТОРИКИ НАС ПРИМИРЯТЬ?

Казимир Вуйціцький
Видавнича Майстерня,
Варшава 2019.

Це незвичайно потрібна книжка. У стислій і популярній формі вона представляє складні польсько-українські та українсько-польські відносини. Великою її перевагою є підняті автором намагання досягти розуміння українських аргументів (далеко неоднозначних навіть серед самих українців), а також повага до українського погляду на власну історію. Цінним для українського читача, але, може, ще більше для польського, є те, що книжка написана поляком, який, незважаючи на захоплення Україною, намагається зважити і зрозуміти аргументи обох сторін. Легко спостерегти, що в розумінні національної (зокрема і націоналістичної) позиції українського

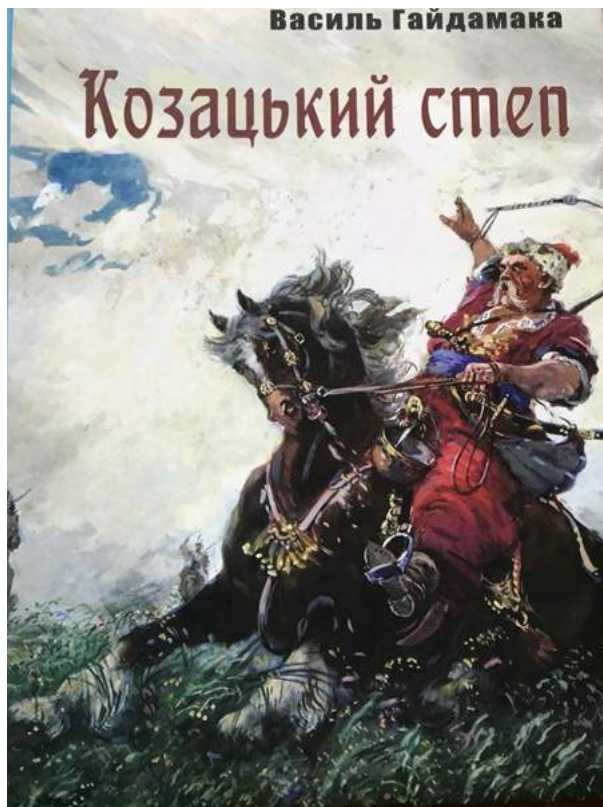
руху, репрезентованої правою стороною політичної сцени, К. Вуйціцький іде далеко і неминуче стикається з нинішніми поглядами правої сторони польської політичної сцени. Вважаю, однак, що для зрозуміння українського патріотизму, навіть у його найбільш радикальній формі, необхідним є усвідомлення факту, що Україна – це велика країна, а українці – великий і здиференційований народ. Без розуміння цього, а також без надання українцям безумовного права на творення власного бачення своєї історії, історії своєї Вітчизни ніколи ані Україну, ані українців ми не зрозуміємо. Книжка Казимира Вуйціцького полегшує знаходження шляху до взаємного розуміння і поваги. Особливо, якщо зважити, що наші обидві країни пройшли через схожу геєну воєн, поневолення і страждання. Ця книжка поєднує, а не ділить. Варто поставитися з повагою до прагнень інших, особливо коли вони знаходяться в незвичайно скрутній і ускладненій ситуації. У подібних труднощах колись перебувала давня Річпосполита – наша спільна колись вітчизна, а пізніше незалежна міжвоєнна і підневільна повоєнна Польща в двадцятому сторіччі. Наші історії незвичайно схожі. Як наші провини і гріхи. Стережімося особливо гріха протистояння, який багато разів занурював і Польщу, і Україну, стаючи перешкодою в їхньому прагненні до незалежності. Цю книжку треба обов'язково прочитати.

*Професор, д-р габілітований
Лешек Заіштовт*

З польської переклав Микола Лесюк,
доктор філологічних наук, професор
(професор, д-р габілітований),
завідувач кафедри слов'янських мов
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна).

ЦІКАВА Й ПОВЧАЛЬНА ПУБЛІКАЦІЯ ПРО ТАВРІЙСЬКИЙ КРАЙ

Василь Гайдамака. *Козацький степ*.
Київ, 2019. Ст. 174.

Нещодавно пошта принесла мені з України невеличку своїм об'ємом, але глибоку змістом книжку – художньо-історичний нарис п. н. “Козацький степ”. І назва книжки, і картина козака на коні, що на обкладинці, “Стій! Випала люлька з табаком” авторства А.Н. Герасимова, відразу привернули мою увагу. Це, тим більше, що в мене все був сантимент до козацтва, бо ж і я козацького роду, хоч у степах України ніколи в житті не бував, весь вік прожив поза Батьківщиною. Моїм обмеженим джерелом знань про наш степовий край, в основному, були курси з історії України, поеми Тараса Шевченка та принагідна література. Цього однак не було досить, тож трапилась нагода краще познайомитись з нашим минулим та з життям і творчістю письменників, які народилися, жили або перебували на Херсонщині і писали про красу і гармонію таврійського козацького степу, про боротьбу за свободу та незалежність Батьківщини,

а все це на тлі сучасних подій в Україні.

Я мав особливу приємність і насолоду гортати і перечитувати цю книжку коли відпочивав на островах Карибського моря. Вона, ця книжка, безперечно, має притягальну силу. Хотілось також довідатися про те, чи залишився в Україні свідомий дух нащадків наших славних козаків, чи теж затратився за довгі роки російського поневолення і московщення. Цікаво було також дещо довідатися про шановного автора твору з козацьким іменем, що йде від козаків-степовиків Кизи-Кермену на Херсонщині (тепер Берислав), де його прадід Родіон Гайдамака в царські часи в козацькомукоші був писарем, а дід був козацьким старшиною. Батько Василь у радянські часи був будівельником, а його син, Василь Гайдамака – став військовим моряком-підводником. Він – полковник медичної служби, журналіст, поет, прозаїк, мариніст, родом з Херсону.

Події в книжці відбуваються, в основному, на тлі розмови батька Василя з сином Сергієм, який приїхав з Нижнього Новгорода (Росія) на відпочинок до батька. Сергій виріс на Далекому Сході служив на Тихоокеанському військово-морському флоті, одружений з росіянку, яка говорить лише російською мовою, але розуміє українську. Подія немов перекликається з переказом про євшан-зілля. Батько бажав показати синові красу рідної землі – безмежний образ степу в творчості українських письменників, познайомити його з важливими фактами в історії України, яких син не знав, бо замовчувалися, фальсифікувалися, а то й заборонялися за радянських часів, а в Росії продовжують замовчуватися. Тут маємо до діла з проблемою національної самоідентифікації. Парость правдивої інформації йде від батька до сина.

Василь Гайдамака порушує питання про наукові та загальновідомі факти з історії України та Росії, пояснює як вони фальсифікуються, заперечуються або перекручуються російськими істориками і політиками. На підтвердження цього наводить приклади, зокрема, про “руську” Анну

Ярославну – дочку київського князя Ярослава Мудрого, яка була королевою Франції. Відомо ж бо, що саме Україна а не Росія є спадкоємницею і наступницею Київської Руси. Цинічно, підсумовує автор, коли одна країна краде в іншої історію, науку, культуру, приписує собі не своїх вчених, митців, навіть святих.

Автор вимальовує перед читачем козацький степ як символ волі, боротьби за свободу і незалежність України, як символ краси і гармонії, як символ різнобарвних і чарівних пейзажів. За ним постає патріотичний, величезний, національно-виховний потенціал, що є сьогодні необхідним та актуальним, -- підсумовує автор. Батька і сина Сергія єднають однакові погляди на життя, на історичні події та служба у збройних силах, фахова медична освіта й одна професія – військовий лікар ширшого профілю: син у військових частинах, а батько – на військових кораблях. Обидва цікавляться козацьким минулим Таврійського краю. Батько показує синові родинні світлини, кам'яні козацькі хрести предків на цвинтарі, розповідає про них, про смерть прадіда Родіона від Голодомору. Батько немов відкриває синові очі на правдиві події. Багато чого син довідується вперше. Батько Василь із сином і невісткою відвідують Кам'янську Січ і могилу кошового отамана Кам'янської Січі Костя Гордієнка, пам'ятну стелу на честь 300-річчя Кам'янської Січі, згадують про важливі історичні події. Публікацію збагачує мапа дніпрових порогів і розташування Січі в різні періоди її існування.

Автор нагадує, що “коли у США приймали Конституцію, то спирались на перший в Європі демократичний конституційний документ 1710 року, який розробляв Гетьман Пилип Орлик і запорозькі козаки на чолі з Костем Гордієнком. Вони були патріотами України і виступали проти московського насильства. Батько рекомендує синові нові публікації про козацьке минуле, напр.: “Оповідання про славне Військо Запорозьке низове“, “Хто є хто в українській історії“, “Повернення отаманів гайдамацького краю“, “Народна пам'ять про козаків”. Йому приємно, коли син цікавиться справжнім минулим свого роду та своєї Батьківщини. Сергій та невістка вперше довідується від батька про те, що в серпні 1941 року, коли радянські війська відступали перед німцями, то сапери, за наказом командування, підірвали ДніпроГЕС. Ні місцеве населення,

ні війська не були попереджені про небезпеку. Піднялася гігантська, понад двадцяти метрів хвиля. В одну мить загинули радянські військові, що рухалися по дамбі. Хвиля знесла нижню частину Запоріжжя й затопила її мешканців... Водяна хвиля знищила села вздовж Дніпра. Історики твердять, що загинуло від двадцяти до ста тисяч народу. “Україна – не Росія, в Україні розкривають усі таємниці історії“, -- підсумовує автор. Вражає розповідь про долю інвалідів війни, які “своїм каліцтвом псували картину щасливого радянського життя“. Перед святкуванням 70-річчя Сталіна 1949 року, їх раптом не стало, забрали їх у казенні притулки. “Інших жебраків, які втратили здоров'я в ім'я перемоги, звели за одну ніч на залізничні станції, відібравши паспорти й солдатські квитки, та відправили в Сибір або на острів Валаам в Ладозькому озері, де вони нікому не були потрібні. Є свідчення, що частину калік відвезли в степи Казахстану й, викинувши з товарних вагонів, розстріляли з автоматів. Доречно зауважує автор, що “хто-хто, а КДБ-шник Путін повинен знати страшну правду цього острова, як і інші злочини сталінського режиму. Попри те, сталінізм у Росії відроджується і влада цьому явно сприяє“.

Автор стверджує, що в минулому доцільно промовчувалися успіхи українців у різних ділянках знання. Всі знають про те, що першу пересадку серця у світі здійснив Крістіан Бернард 1967 року, але херсонський хірург -- головний лікар обласної лікарні Юрій Вороний здійснив першу в світі операцію нирки 1933 року, одначе, ні пам'ятника, ні пам'ятної дошки, ні назви лікарні на честь його імені, ні музею Юрія Вороного немає й досі. Сумно, очевидно. Росіяни люблять усіх талановитих людей собі приписувати, напр.: славного народного артиста СРСР Сергія Бондарчука за його фільми “Война и мир“, “Они защищали Родину“, “Молодая гвардия“ тощо; талановитий актор і кінорежисер Євген Матвеев, художник Ілля Рєпін, родом з Херсонщини. Кремлівські керманічі навіть не дозволили поховати класика українського кіно Олександра Довженка в Україні. Його поховали в Москві.

Підсумовуючи свої міркування, Василь Гайдамака пише: “Розпад російської імперії, названої федерацією, -- це закономірність“ і висловлює гнів з приводу анексії Криму та окупації частини

Донбасу Росією. Він з гордістю пише про те, що на Херсонщині є десять краян-лауреатів Національної премії імени Т.Г. Шевченка. Серед них – відомі художники, архітектори, артисти, письменники й журналісти, а саме: Олексій Шовкуненко, Дмитро Міщенко, Анатолій Кичинський, Абрам Фріман, Микола Чернявський та інші.

Автор з пошаною пише про свого земляка – талановитого поета Яра Славутича з Канади, який “рідному краю присвятив чимало поетичних шедеврів”. Засуджує однак драматурга Олександра Корнійчука за його п’єси “Загибель ескадри”, “Платон Кречет” – усі в душі похвали соціалістичного реалізму. За це його зробили академіком і Героєм праці та дали п’ять сталінських і ленінських премій, а його дружині Ванді Василевській – три сталінські премії. Серед письменників ходила епіграма: “Корнійчук і Ванда – не сім’я, а банда”.

Якщо Тарас Шевченко писав про красу українського села України XIX століття, яке було “неначе писанка”, а за радянської влади початку XX століття геніальний драматург Микола Куліш (родом з Херсонщини) змальовує жадливий стан у післяреволюційних селах, які він бачив, -- страшний голод. За це його розстріляли 1937 року на Соловках як одного з 1111 жертв режиму Сталіна. Приводом до арешту української еліти, пише автор, були звинувачення у нібито приналежності до таємних антирадянських організацій. Їх знищували тільки за те, що вони – українці, що розмовляли українською мовою, писали або говорили правду про Україну. Юрій Мушкетик – голова НСПУ наводить такі дані: “... з 650 українських літераторів у 1937 році залишилось 36. Вони були розстріляні або закатовані у таборах”.

Ще 1930 року в Харкові відбувся т.зв. “розстріляний з’їзд”, коли розстріляли всіх делегатів – 337 кобзарів, їхніх малолітніх поводитирів, лірників і співців. Кобзарів знищували і в інших містах під приводом, що це “націоналістичні елементи”, -- уточнює В. Гайдамака. Вражає думка українофоба маршала Жукова про українців, які не змогли 1941 року евакуюватись і залишились в окупації. Він сказав, що вони мають бути виселені в Сибір, “щоб там будували свою Україну” (?!). Сергій був приголомшений ревелюціями батька. Дуже цікавим й інформаційним є розділ про

херсонських письменників, яких “надихали дивовижні степові виднокоча” – Борис Лавренюк, Микола Братан, Василь Загороднюк, Анатолій Кичинський, Валерій Кулик, Василь Мелешенко, Олесь Гончар. До речі, до 100-літнього ювілею від дня народження Олесь Гончара, одну з центральних вулиць Херсона – вулицю Белінського перейменували на вулицю Олесь Гончара.

Про життя селян на Херсонщині за радянських часів автор пише, що вони платили всілякі податки, навіть за фруктові дерева, а виживали тільки за рахунок свого підсобного господарства. Колгоспники навіть паспортів не мали і не могли виїхати з села жити в місті. Жили кріпаками. Отаким було “щасливе” радянське життя в колгоспників.

Дуже цікавий розділ “Кремлівська фальсифікація історії”. З нього довідуємось про те, що 1492 року під стінами тягинської фортеці українські козаки дали перший бій туркам. Автор вказує на брехню Путіна, який у розмові з Президентом Америки Бушем нервово сказав, що “Україна – це не держава”, а пізніше, на пресовій конференції в Москві знову повторив, що “України, як такої, ніколи не було. Вона, мовляв, з’явилася тільки після Жовтневої революції при радянській владі”(?!). Путін розуміє, що велика імперія, якою є Росія, повинна мати величезну історію. Саме тому Росія тепер намагається привласнити собі історію Київської Русі. Нахабству Путіна немає меж. Під час зустрічі у Версалі з Президентом Франції Е. Макроном, безсоромно сказав: “Освічена французька публіка знає, про руську Анну Ярославну – королеву Франції...”. Автор різко опрокидує такі й подібні брехливі нахабні заяви диктатора Росії. Навіть на карті України 1919 року позначені в її складі сучасні українські землі в Росії – Кубані, Ставропілля й навіть Криму. Російські політики “забувають” про існування Запорізької Січі, яка мала ознаки державности та яку знищила цариця Катерина 1775 року, промовчують існування державного утворення Гетьманщини, яку знищив царат 1784 року, “забувають” і про проголошення 1918 року Української Народної Республіки, знищеної більшовицькою Росією. Багато чого забувають...

Відвідуючи Україну 2018 року, я з приємністю спостерігав написи на великих афішах: “Мова захищає наше серце, віра – душу, а армія -

*Віками сяє над Дніпром
Херсон – земля моя гостинна!
Він славиться своїм добром,
Як наша люба Україна.*

захищає нашу землю“, під яким видніло ім'я Президента України Петра Порошенка. Чудово! Не забуваймо цих слів ні на мить! Василь Гайдамака доречно нагадує нам історичні слова Михайла Грушевського: “Завдяки історичній пам'яті людина стає особистістю, народ – нацією, країна -- державою“. Не забуваймо й цих слів.

Чимало місця В. Гайдамака присвятив козацькому степу у творах Юрія Мушкетика. Він нагадує синові і невістці, що Херсонщина – це наша рідна батьківщина. Не забувайте про це, коли поїдете додому. – Ти знаєш, дивуюсь і заздрю не тільки тобі, а й нашому народу. В українців такий патріотичний настрій, вони так палко люблять Україну! – відповів Сергій. — А як ти думав? Ми можемо пишатися своєю державою, бо Україна – це не Московія, яка роками збільшувала свої землі шляхом завоювання, загарбання земель сусідів, а українських козаків називала розбійниками. Україна ніколи ні в кого нічого не захоплювала, а козаки – це вільні люди, трударі, діловиті, майстрові й винахідливі, які віддавали своє життя за свободу, за рідну землю...

Про своє місто В. Гайдамака на прощання з сином м.ін. так говорить: “Херсон – рідне мені місто, яке я самовіддано й вірно люблю. Тільки одна його назва чого варта – грецького походження, від назви Херсонес – древній Корсунь, де князь Володимир прийняв хрещення”. Про письменників, які пиисали про козацький степовий край, пише: -- “це мудрі, талановиті люди, патріоти нашої української землі, нашої держави, яка вистраждала свою свободу, незалежність кров'ю і потом, сльозами і тяжким життям наших предків. Українці гідні того, щоб їхнє життя нарешті поліпшилося, щоб жили у вільній демократичній державі разом із європейським цивілізованим світом. Саме за це кращі сини нашого народу гинули на Майдані, саме за це кладуть своє життя наші воїни на сході країни у війні, яку розв'язала кремлівська Росія”. У розповідях автора про козацьке коріння наших предків, красу нашого краю, про знаних українських письменників, про козацький степ, який вони оспівують, відчувається його велика любов до України, до нашого Таврійського краю, до красеня Херсона, якому присвятив “Тімн Херсону“.

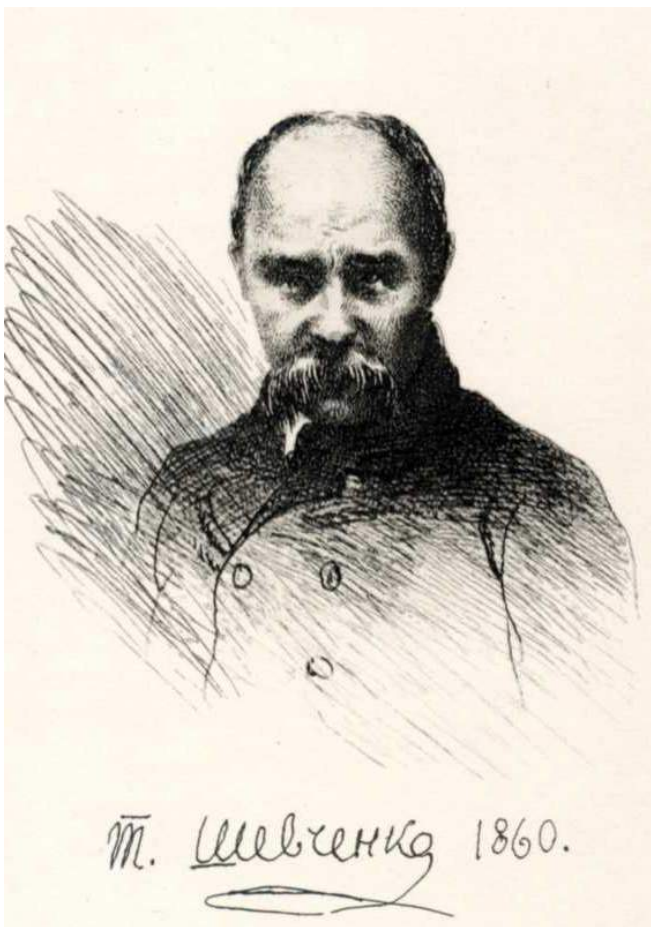
Книжка написана гарною українською мовою. Її легко читати. Вийшла у видавництві “Український пріоритет” у Києві. Публікацію доповнюють і збагачують 4 мапи та 34 світлини. Тиражу публікації, на жаль, не названо. Можна здогадуватись, що він малий. Шкода. Варто б перевидати цю книжку, щоб прочитало її якнайбільше мешканців України, а Таврійського краю зокрема. Публікація підтверджує, що й досі залишився свідомий дух нащадків наших славних козаків у степах України. У книжці трапляються деякі мовні та інші недоліки, яких не було б важко позбутися, напр.: рибак (ловець риб) замість правильного рибалка, заключні слова замість прикінцеві слова, чи у вас є інший план дій замість чи у вас є інший план дій, мясом (без апострофа), мад'яр (з апострофом), все колить мене замість все коле мене, в красивому вбрані замість у гарному вбранні, у Ладозькому озері замість у Ладозькому озері, спомини замість лікарня, шпиталь. Якось дуже не по-українському звучать англійські музичні терміни, що знущаються над нашою мовою, всякі “репи, хард рок, панк-рок, біг бенд”. Ці дрібні недоліки аж ніяк не применшують значення цієї корисної та мудрої публікації. Щиро рекомендую її українцям, які знають багато про свій рідний край і тим, які знають мало. Книжка збагачує усіх.

Микола Дупляк (США)

Поема-містерія “Великий льох” Тараса Шевченка в роздумах доктора Леоніда Білецького

Настає місяць березень, у якому ми святкуємо день народження нашого великого генія, пророка України, улюбленого і шанованого поета Тараса Шевченка.

Велично святкуємо, влаштуємо в його честь академії, літературні вечори, перечитуємо “Кобзар”, передумуємо, заглиблюємося і шукаємо відповіді на різні національні питання, які не тільки для нас, а також і для Т. Шевченка були неймовірно важливими.

Поема-містерія “Великий Льох” написана під впливом історичних подій в Україні протягом майже трьох століть, наслідки яких прийшлося переживати нашому генію. І сьогодні “Великий

Льох” не перестає мати велике політичне значення своїм змістом, ідеологією та принципами, які поет, незважаючи на переслідування і заборону, не боявся висловлювати письмово та усно як член Кирило-Методіївського Братства.

Поема-містерія “Великий Льох” вважалася знавцями творчості Т. Шевченка політично дуже важливою та потрібною. Вона була написана в Україні перед засланням Шевченка і відзеркалювала політичні погляди на реальні відносини між Росією, Польщею та Україною. І до сьогодні ці погляди є актуальними, які в абстрактний спосіб звертають увагу на національний характер української людини, цілої спільноти, що тепер зорганізована в Самостійну Українську Державу із політичним представництвом. Тарас Шевченко творячи “Великий Льох”, вибрав поетичний жанр поеми-містерії, який за часів поета був поширений у Західній Європі під впливом німецького філософа Шеллінга. Шеллінг писав про народження і страждання Ісуса Христа, а поневолені народи тієї доби переносили концепт про народження месії на провідника нації. Цю тему про народження месії розвинув наш поет у поемі-містерії “Великий Льох” також як спасителя України. Побудував цей твір у трьох планах: дія починається на небі (перший план), поява душ у вигляді трьох пташок і трьох злих ворон (другий план) та розмова трьох лірників в очікуванні розкопування “Великого Льоху” (третій план).

Головним моментом у розвитку теми поеми-містерії є народження національного месії-визволителя – “другого Гонти.”

Поет змальовує це народження визволителя-месії України серед найбільш ворожих сил – трьох ворон, які вирішили його знищити. Поет представляє “ворон” - як великих ворогів України. Перша ворона - це свої перевертні, друга – це Польща, а третя - Росія.

У поемі-містерії також центральною темою є бажання Росії розкопати “Великий Льох” гетьмана Богдана Хмельницького. Це має настати тоді, коли Росія доведе Україну до найстрашнішої руїни після розкопування усіх козацьких могил та малих льохів із майна гетьмана. На це дивляться три лірники та говорять між собою, що вже все вивезли, козацькі могили розриті, малі льохи гетьмана розкопані, а тепер шукають у Суботові за “Великим Льохом.” Українські перевертні допомагають москалям в Україні господарювати, все забирати та із матері знімати “полатану сорочку.” Тільки тоді, коли настане найбільша руїна України, народиться провідник-месія, що підніме знедолений народ проти ворогів та поведе до світлого майбутнього.

У поемі-містерії поет під багатством мав на увазі тільки духовні скарби нації: національний патріотизм, моральну і фізичну невмирущість, легендарну віру в перемогу, гордість із приналежності до українського народу та великого почуття релігійності. Ці духовні скарби поет уважав найбільш важливими рушійними силами, під впливом яких Україна може існувати, зміцнювати та підносити українську духовність і творити державу, де життя кожної людини було б справедливим, тому і написав: “Обніміте ж, брати мої, найменшого брата.”

Поема-містерія починається від того: як три душі у вигляді пташечок летіли через Суботове (хутір гетьмана Богдана Хмельницького) та сіли на похиленому хресті старої церкви. Між собою таке говорили: “Бог простить - ми тепер душі, а не люди!” Вони також нетерпляче чекали, як будуть розкопувати “Великий Льох”, бо лише тоді за Божими вказівками св. Петро пустить їх до раю.

Три душі символізують три найтрагічніші доби в історії України коли українська провідна інтелігенція переходила добровільно на службу до Москви, зраджувала свій народ і привела Україну до занепаду. Перша доба і перша душа за часів гетьмана Б. Хмельницького, молода дівчина Прися, яка мала стати дружиною гетьманича, вчинила великий гріх. Не знала, як переходила дорогу з повними відрами води, що гетьман України їде із старшиною до Переяслава присягати московському цареві. За народним віруванням, побажала їм щастя – та тяжко згрішила! Друга душа також покутувала, хоч сама дівчиною важко пережила другу історичну трагедію України за часів гетьмана Івана Мазепи та війни з московським царем Петром Першим. Вона пережила зруйнування і спалення Батурина, вбивство матері і сестри та усіх людей у Батурині, крім неї та старенької бабусі ніхто не залишився живим. Пережила солдатське знущання над нею, поки не сховалась на пожарищі. Петро Перший, жорстокий кат України, вертаючись з-під Полтави через Батурин, побачив, як вона несла воду, і наказав їй напоїти коня. Вона напоїла, але не знала, що тяжко ізгрішила, бо “ворогові та катові України напоїла коня.” Вернулась до погорілої хати, впала та померла...

Третя душа - із третьої трагічної доби історії України, коли цариця Катерина

Друга, яка зруйнувала Запорізьку Січ, плила Дніпром оглядати Україну (так звані села Потьомкіна, які він наспіх побудував). Людей зганяли її вітати, а вона здалека, на руках у матері плакала. Щоб заспокоїти, їй показали золотом прикрашену царську галеру, яка плила по Дніпрі, а на ній сиділа цариця Катерина. Вона із дива всміхнулася і померла, а разом із нею і її матір. Вона досі карається тому, що не знала, що та цариця - "лютий ворог України", а вона до неї усміхнулася. Всі гріхи трьох душ міцно пов'язані з нашою історією. Всі вони згрішили: одна бажала щастя у Переяславському договорі, друга напоїла коня катові України - московському цареві Петрові, а третя усміхнулася до жорстокої, аморальної цариці Катерини, яка зруйнувала Січ та заселила наші найкращі землі своїми земляками німцями. Всі три мусять спокутувати свої гріхи, а це станеться тільки тоді, коли розкопають "Великий Льох." Хоч коли москалі розкопають, то це буде їм на шкоду. При тому настануть великі переслідування та знущання в Україні, які викличуть великий національний спротив, і серед синів України з'явиться той, хто силою волі поведе свій народ на ворога. Автор передбачає, що народиться "Новий Месія" - подібний до Гонти, що буде "катів катувати - Україну визволяти."

Тарас Шевченко вірив, що в кожному народі все залежить від провідних людей і від того, як вони поставляться до своєї нації в різних важких історичних моментах. Від їх постави залежить доля України, і їм за те буде прислуговувати Божа ласка.

Автор розвиває принцип добра і зла, злої волі в національних обов'язках та байдужість, яка веде до зради. Не тільки Тарас Шевченко задумувався над цією

проблемою, а також Іван Франко у творі "Мойсей", коли він потрапив у зневіру, подібно як гетьман Богдан Хмельницький перед Переяславською угодою. У поглядах автора ціла нація несе відповідальність за дії проводу, бо увесь народ вибирає той провід, який може повести всіх у неволю, приниження та сором.

Зло в Україні автор втілює у три ворони. Ці ворони оповідали собі про все зло, яке вони вчинили. Їх запросила українська ворона подивитися, як будуть розкопувати "Великий Льох", та очікувати велику містерію - народження близнюків. Один з них має стати "Месією Українського Народу." Тому три злі ворони радились, як його знищити. Все зло мало перейти на другого близнюка - Івана. Він, як виросте, то буде "катам помагати - бо це вже наш!" Цим висловом автор хоче показати, що одночасно в українській нації зроджуються, живуть і проявляються дві духовні сили, фізично споріднені (близнята), але протилежні за вдачами, які можна окреслити так: одні як "визвольницькі - будуючі", а другі як "рабські - руйнуючі." Автор вважає, що в цих двох конфліктах духовних сил і твориться гірка доля України.

Перед містичним народженням близнят над “Києвом мітла простяглася і над Дніпром і Тясмином – земля втряслася.” Чи чуєте? Застогнала гора над Чигирином. О!... Сміється і ридає уся Україна, то близнята народились... А ці три злі ворони: українська, польська і московська - це ворог свій і чужий, який роздумує, як знищити українського месію, спасителя-визволителя та не допустити його до влади. Московська ворона пропонує: “Я золотом розтопленням залю єму очі.” На це українська ворона відповідає: “А він клятий недолюдок золота не схоче...” Польська ворона додає: “А я зберу з всього світа всі зла і всі муки!” Цим автор показує, що планували наші сусіди і які засоби приготували, щоб не допустити до виховання нового месії, який поведе за собою увесь народ. Автор виводить українську ворону, щоб показати вдачу раба-яничара та політичного зрадника, а вона так кричить: “Ні, сестриці, не так треба: поки сліпі люди, треба його поховати, а то лихо буде!... Ті темні сили, що працювали і працюють над знищенням Української держави, і досі існують, а українська ворона приспівує: “Попливе наш Іван, по Дніпру у Лиман... з Кумою!” Польська ворона кричить: “Побіжить наш Ярчук (народжений весною - ярий)... В ірії їсти гадюк... Зо мною!” Московська ворона не відступає від погрозу: “Как хвачу, да помчу, в самий ад полечу... Стрелою!” Цими наведеними рядками Тарас Шевченко показав, що чекає і чекає кожного українського визволителя. Він пророкує, що поки ворони будуть літати над “Великим Льохом”, то правдивий український провідник - визволитель, господар, месія народу буде перебувати незнаним у глибині душ української нації, бо над його долею завжди буде

панувати зрада, небезпека та вби Автор стверджує, що тільки тоді, коли історія України буде справедливо оцінена, буде признане сусідами право на всі землі, на самостійне життя без ніяких “але”, Українська держава почне творчо розквітати. Правда переможе, і тільки тоді прийде “Апостол правди і науки.” До того ж часу - ми несемо наслідки більше як 350 років Переяславської угоди. Хоч є багато тих, які оплакують долю України та розуміють причини, але бракує нового месії, що відважно виступить в обороні мовної, психологічної, культурної, мистецької, політичної, економічної та релігійної самостійності. Тарас Шевченко на кінець у “Великому Льосі” кидає запитання: “Чи може провідник нації бути приятелем ворога?” Звертаючись до гетьмана: “Отаке – то, Зіновію (Богдане), Олексіїв друже. Ти все оддав приятелям. А їм і байдуже!” Автор стверджує, що гетьман Богдан Хмельницький “занепасти в еси вбогу сироту Україну!” Також вказує нам, що чужі люди смються, але обороняє нашу гідність, кажучи: “Не смійтеся, чужі люди! Церква – домовина розвалиться... і з-під неї встане Україна...” (така, про яку він навчав своїми творами). Тарас Шевченко ніколи не втрачав віри і надії, що Українська держава з українською духовністю відродиться, залишаючи нам великий “Заповіт”, а ми, вихованці на його творах, несемо у життя його погляди, науку та працюємо над виконанням його заповіту і ніколи його не забудемо!

Щоб краще зрозуміти московську політику в часах, коли творив Тарас Шевченко, то за доктором Леонідом Білецьким, подам таке, що московський історик М. Погодін, виправдовував дії Росії у своїх “Исторических афоризмах” 1827 р. і так писав:

“Народи вступають в брак (беруть шлюб) между собою, как лица.” Український яничар О. Корсун у “Альманахові Сніп” у 1841 році писав, що Україна є “безпомічна жінка і не може існувати сама по собі, потребує сильного мужа, який би нею зацікавився, і таким тільки може бути московський цар.” Тому Тарас Шевченко дав відповідь у своїх творах: “Наймичка”, “Катерина” та “Осика.”

Використані джерела:

1. Шевченко Т. Кобзар. Редакція, статті й пояснення доктора Леоніда Білецького. Видано накладом видавничої спілки „Тризуб”. - Вінніпег, Канада, 1952. - Т. 2. - С. 153 - 168; С. 425 - 432.
2. З особистих записок авторки викладів професора, доктора Леоніда Білецького в українській гімназії Новий Ульм 1946 - 1948 рр. Архів Базюк Л.

Любов Василів-Базюк (Канада)

магістер бібліотекарства

«З історії ріднокраю»

Антоніна і Олекса Іваночко - подружжя подвигу

ЧАСТИНА ПЕРША

Люди, про яких піде мова нижче, не є вихідцями Поточища. До села попали випадково. Подружжя Іваночків прожило у Поточиськах десять років (1921-1931). Тут у них народилося трійко дітей - дві донечки та синочок. Не були Іваночки корінними поточищанами, але переконаний, що пам'ять про сільських вчителів Антоніну і Олексу повинна назавжди зберегтися в історії нашого села. Заслужили вони це право насамперед самовідданою вчительською працею. Плідною була їхня активна участь у діяльності громади села. Подружжя надзвичайно багато приклало зусиль з виховання патріотичної молоді, підвищення рівня національної свідомості поточищан. В умовах польської окупації діяльність вчительської пари пильно відстежувалася владою. Наражаючи себе на небезпеку, Іваночки вперто не відступали у своїй боротьбі за вільну Україну.

Вперше про Іваночків почув від своєї бабки Штефки (Мизюк /Бучовська/ Стефанія Іванівна - 1919 - 1991), коли ще був школярем. Якось бабуся попросила мене написати листа до свого сина (відповідно - мого вуйка) Петра. На той час Петра призвали до армії і служив він у війську на Уралі. бабусі трохи здивувало, бо знав, що вона грамотна і в змозі самостійно писати. Та виявилось, що писати то вона може, але... польськими (!) літерами, тобто латинцею. "Чому так?", - дивувався я. "Бо вчилася за Польщі", - відповідала бабка. Та й розповіла малому внукові про давні дні поточиської школи.

. У її розповіді час від часу згадувалися прізвища вчителів. Ось так вперше почув про директора школи Гевка, вчителів Іваночків та багато чого ще іншого. Дитяча пам'ять зберегла бабусині оповідки.

Прошли роки. Дивовижно змінився світ. Побільшало можливостей почерпнути цікавої інформації. Якось у інтернеті наткнувся на знайомі вже прізвища. Крок за кроком збирав до купи віднайдені "пазли" з життя подружньої пари. Відомостей про Іваночків назбиралося не так уже і багато. Більше інформації вдалося відшукати про Олексу, а про Антоніну, на жаль, зовсім мало. Отже, прошу - знайомтеся. Олекса Іваночко (1888 - 1956) Народився 4 лютого 1888 р. у містечку Ко-марно (Львівщина), там же закінчив початкову школу, а середню у Львові.

Перед Першою світовою війною його овдовіла мати купила у селі Живачів (тоді Горденківщина, а нині Тлумацький район Івано-Франківщини) хату і кусень поля, і сім'я з Львівщини переселилася. Мама працювала з сестрою на городі і в полі, а Олекса займався столяркою.

Серед молоді села відзначався тим, що багато читав книг. Володів життєвим досвідом і практицизмом. Був багатим на щирий гумор і сміливі задумки. Ніхто не знав стільки жартів і анекдотів, ніхто не міг розказати стільки цікавих пригод, як він. Неперевершеним актором був Олекса і у аматорських виставах. Таким постає перед нами О. Іваночко у спогадах його товариша Івана Василишина. (Іван Василишин, "Олекса Іваночко / замість вінка на могилу Друга/", газета український щоденник "Свобода" 18 липня 1958 р., США /Jersey city and New York/).

До речі, Іван Василишин (27.10.1896 - 26.11.1968), та його дружина Анатиза походили із села Живачів. Саме з цього села бере свій початок довголітня дружба Олекси Іваночка та Івана Василишина. Познайомившись тоді, вони ще не знали, що пліч о пліч пройдуть життєві круговороти у лавах УГА (Української Галицької Армії), у рядах народної міліції при окружній команді в Коломиї,

у нестерпному польському полоні. А в умовах польської окупації Галичини будуть вчителювали на Городенківщині - Івану Кунісівцях, а Олекса у Поточиськах. Та повернімося до головного у розповіді.

У 1914 році європейські народи поринули у війну один проти одного. З вибухом світової війни Іваночко усі чотири роки перебував постійно на різних фронтах у складі австрійської армії. По розвалі Австро-Угорської імперії дістався в Україну й зголосився на військову службу (у якості інструктора) до Першої стрілецько-козацької дивізії. Військове формування було утворене зусиллями Союзу Визволення України після укладення Берестейського миру (09.02.1918 р.) з українських полонених російської армії в Австро-Угорській імперії.

***

Неофіційно дивізію називали Сірою, а військовиків сірожупанниками (назва від сірого кольору однострою). У серпні 1918 дивізія налічувала 140 старшин і 3300 козаків. Дислокувалася в районі Стародуба — Конотопа на Чернігівщині, де здійснювала охорону українсько-російського кордону. Під час протигетьманського повстання 1918 перейшла на бік Директорії Української Народної Республіки та увійшла до складу Армії Української Народної Республіки. У січні—березні 1919 зазнала значних втрат у боях із Червоною армією. Із квітня 1919 — на протипольському фронті. У травні 1919 розбита поляками.

***

Боротьба українців за державну самостійність зазнала поразки. Поляки завоювали Галичину. Олексу арештували і вивезли до табору інтернованих. Спочатку Іваночко перебував у концентраційному таборі Домб'є (пол. Dąbie) в околицях міста Кракова, потім у Стшалково (пол. Strzałkowo) — село в Польщі, в гміні Стшалково Слупецького повіту Великопольського воєводства. Там у Домб'є — Стшалкові Олекса відбув 9 місяців ув'язнення.

Звільнившись з полону він повернувся до Живачева. "...прибитий, але не зневірений, вернувся в рідні сторони.

Пізнав він молоденьку вчительку, таку як і він гарячу українську патріотку. Він полюбив її такою сильною любов'ю, що під її впливом здобувся на справжній подвиг. Кинув столярку і сів за книжку. При своїй очитаності і вроджених здібностях склав після кількамісячної пильної праці в учительській Семінарії в Станиславові з добрим поступом іспит зрілості, оженився і одержав враз із своєю молодою дружиною учительську посаду в селі Поточиська., - так описав той період життя Олекси його сільський товариш Іван Васишлин.

Право бути вчителем Олекса здобув 1920 року, а обвінчалися молодята у 1921 році в Городенці. Отож, вже 1-го вересня 1921 року Олекса Іваночко розпочав вчительську працю у Поточиськах.

Антоніна Іваночко

Антоніна Іваночко, дружина Олекси, розпочала свою освітянську діяльність у поточиській школі у 1918 р. після завершення навчання у жіночій учительській семінарії у Коломиї.

Дівоче прізвище Антоніни - Залеська. Коли і де народилася, хто її батьки - встановити не вдалося. Обставини знайомства з майбутнім чоловіком Олексою залишаються загадкою. Ймовірно, але не достеменно, їхня перша зустріч відбулася у березні 1919 року. Існує письмова згадка з цього приводу самої Антоніни - стаття "Національне відродження села Поточише", яка опублікована у історико-мемуарному збірнику "Городенщина" (1978 р.), стор. 517.

На той час Антоніну Залеську з Поточиська тимчасово було переведено на самостійну посаду до однокласової школи в Хмелеву (село поруч Чернелиці) над Дністром. Перевід до Хмелеви, як пізніше згадувала сама Антоніна, був пов'язаний з бурхливими революційними подіями 1918 - 1919 р.р., що вирували не лише у Галичині, але й у країнах повоєнної Європи. На теренах нашого краю постала ЗУНР (Західно-Українська Народна Республіка). Антоніну, як активну українську патріотку, нова українська влада направила до Хмелеви сприяти будівництву вільного життя.

Із її спогадів:

"У Хмелівці пережила я незабутні медові місяці відродження рідної країни. Працювала від вчасного ранку до пізньої ночі. Рано у школі, по полудні у громадській канцелярії секретаркою, а вечорами вчила старшу молодь пісень, підготовляючи її до участі у величавому святі „Злуки Земель України”, що відбулося в сусідньому містечку Чернелиці. Цим святом висловила Городенщина, а радше одна її частина — Чернеличчина (чи не перша на території всієї України) свою радість з того, що після довговікової розлуки діждали ми хвили, коли Західна Область України об'єдналася із своїм матірним пнем у Вільну Суверенну Державу Українського Народу.

Заініціювали і підготували це „Свято Злуки” два молоді приділені хвилево до Чернелиці вояки УГА О. Іваночко і І. Васишлин при видатній допомозі о. каноніка В. Добрянського, пароха Чернелицію. І. Пісецького, пароха Корнева та дружини управителя чернелицької школи — учительки Ю. Шлемкової. Вони zorganizували Чернелицю і довколишні села, підготували добрий хор, подбали про зразковий лад і порядок. А в погідну, соняшну березневу неділю 1919 року залила невеличку, звичайно немов сонну, Чернелицю около 10-тисячна повільно розрадуваного, розентузіязованого народу, який почув себе господарем на своїй землі."

ЧАСТИНА ДРУГА

Отож, 1-го вересня 1921 року подружжя Іваночків приступило до освітянської праці у школі нашого села. Окрім Олекси Іваночка до школи прибуло ще кілька вчителів поляків і один українець, а саме Денис Гевко. Всього школа нараховувала 9 учителів, з них 4 українців. Директором школи був поляк Станіслав Сагаль.

*****

Тут змушений зробити невеликий відступ і дещо пояснити. Політика польської влади у сфері освіти мала на меті утримати українське населення у стані півграмотності, а перш за все не допустити приросту української інтелігенції.

Поляки добре розуміли, що на виховання й ментальність молоді мають вплив не так програми чи мова навчання, як радше жива особа, що ті програми реалізує — учитель. Українські вчителі завжди знаходилися під пильним наглядом влади. Активніших з них примусово відправляли на роботу на захід у глиб Польщі. Старших учителів-українців завчасно випроваджували на пенсію. Молоді випускники учительського звання (українці) могли дістати працю тільки на корінних польських землях. Не вдаючись до подробиць зауважу, що мовою навчання у школі була польська. Сто років назад окупанти не сумнівалися у правильності висловлювання “Чия мова - того й влада”. За задумом польського уряду за 25 років української проблеми у Польщі взагалі не повинно було бути.

Ось так жорстко працював окупант. Ось за таких умов навчалися у школі наші діди і прадіди. На запитання: “Czy jest jakas roznica?”, влада Польщі чітко визначилася з відповіддю - різниця є. Тому-то українство у всіх його проявах зазнавало з боку влади утисків, заборон, а часом і знищення. Полякам не було все одно - хто як говорить, яким богам молиться, які книжки читає. Прикро, що цієї простої істини не розуміють сьогодні в Україні - і влада, і окремі громадяни. Звідусіль проривається нісенітниця: “Кака різниця?” Маємо нині таку “каку”...
*****

Та повернімося до основної теми розповіді.

З дозволу директора школи Олекса Іваночко організував курси для дорослих поточищан, котрі не знали грамоти. Навчатися зголосилося кільканадцяттеро старших неписьменних селян. Олекса задумав вести такий курс кожної зими, але вже наступного року прийшлося відмовитися від плану, бо директор школи заборонив провадити навчання. Все ж таки, курси принесли учителю певну користь. Встиг пан професор (так тоді величали учителів) ближче познайомитися з багатьма селянами, серед яких здобув він пошану й довір'я. Олекса включився у громадське життя

села. Серед перших починів Іваночка у громаді стала його ініціатива з організації боротьби з пияцтвом. Щоб відвернути людей від корчми ініціював він створення абстинентського (протиалкогольного) товариства „Відродження”.
*****

Трошки з історії корчми. Корчма розташовувалася напроти шкільного подвір'я через гостинець, на перехресті нинішніх вулиць Т.Шевченка та О.Кобилянської (орієнтир - споруда автобусної зупинки). За переказами старожилів села, будівля корчми була досить великою - з заїжджим двором і гостинними кімнатами (прототип готелю). Початково ця будова розраховувалась для проїзних купців, які перевозили свій крам з Покуття на Поділля через брід на Видричці. Корчма була місцем, де купці могли перепочити, підгодувати своїх коней, відремонтувати вози та перечекаати негоду.

Спочатку заклад виправдовував своє призначення заїзнього двора з корчмою і готелем. Він приваблював купців. Вигода була й для селян, бо існувала можливість підзаробітку у купців, а часом щось виміняти, купити чи продати. Згодом, наприкінці ХІХ століття, коли почало розвиватися залізничне сполучення та річкове пароплавство - рух через село товару возами почав занепадати. Купці з кожним роком все більше переправляли товар залізницею та пароплавами. Заїзний двір занепав і утримувати його стало збитковою справою. Діючою залишилися лише корчма, де панський горілчаний завод (гуральня) збував свою продукцію. Юридично корчма належала панському двору (фільваркові), котрий надавав корчму у оренду. Як правило, орендарями ставали сільські євреї.
*****

Поточиський люд не цурався корчми. Селяни, які не змогли з якихось причин вести своє особисте господарство, шматок за шматком (морг за моргом -тодішня міра площі землі) пропивали своє поле, одержане після скасування панщини. Були й випадки, коли на горілку “обмінювалося” все господарство пияка (цілий ґрунт, як у селі прийнято казати).

Фактично корчма перетворилася для мешканців Поточиська в осередок соціального зла з елементами шахрайства, розпусти та іншої злочинності. Існування корчми було вигідним панству з фільварка і орендарю Абраму (Абрумко по сільському) Рознеру, адже стало постійним джерелом їхнього збагачення. Польська влада, на відміну від австро-угорської, не переймалася проблемами алкоголізму населення розуміючи, що п'яним народом легше керувати. Знедолені селяни у пияцтві шукали втіхи, ховалися від дійсності. З часом горілка отруювала свідомість людини і непереборно кликала до себе. Людина ставала пияком, у якого була лише одна мета в житті – випити. Боротьбу з цим злом вела Українська Греко-Католицька Церква. До активних дій проти пияцтва церкву заохочувала і влада Австро-Угорщини. Розпорядженням генерал-губернатора князівства Галичини і Лодомерії від 23 вересня 1844 року передбачалося створення товариств тверезості при всіх парафіяльних церквах. Духовенство зобов'язувалося цією постановою до проведення роз'яснювальної роботи серед населення. Осіб, що давали присяги тверезості, священники мали записувати у спеціальні “Золоті книги тверезості”. Багаторічний парох села о. Макогонський Стефан ревно виступав за здоровий спосіб життя, але на час приїзду Олекси Іваночка отця вже не було у живих – помер у квітні 1920 року. Ймовірно, що з кончиною священника й послабилась робота за тверезість парафіян. Активізувати боротьбу з пияцтвом довелося вчителю Іваночку за підтримки багатьох свідомих громадян села. “Вони організували протиалкогольне товариство «Відродження», в яке вступило багато молоді та студентство (в селі були і такі, вони навчались у великих містах) і всі разом, в буквальному розумінні слова, блокували цю установу, проводили виховну роботу серед населення і все це разом дало добрі результати. Кількість відвідувачів різко зменшилось, а разом з тим і доходи. Абрумко від оренди відмовився, і

корчма разом із заїзним двором та гостинною занепадає остаточно. Місцева «гуральня» ще деякий час працювала, збуваючи товар безпосередньо в себе, але досить скоро більш якісні та продуктивні конкуренти економічно «задали» і цю установу”, – так описав цю подію Козло Я.Т. у книзі “Рідне село”. З цієї ж книжки дізнаємося, що з будівель колишньої корчми пан забрав все цінне, а самі будівлі поступово перетворилися на руїни. В 30-тих роках ХХ ст. розвалини цієї установи купив фільварковий коваль Бінько Загурські. Він зачистив територію колишньої корчми і збудував на цьому місці собі хату та кузню під одним дахом і зайнявся ковальством. Ця робота його не дуже задовольняла і він, якимось чином, домігся в польських властей концесії на право торгувати алкогольними напоями, але часи вже були не ті, що колись, за існування давньої корчми. Промисел не дав йому очікуваних прибутків і перед Другою світовою війною він залишив своє господарство без нагляду і кудись виїхав, не навідуючись до нього. Згодом, уже після закінчення Другої світової війни, сільська управа віддала цю землю селянам, які забудували там свої хати. Так закінчила своє існування установа, проти якої боролись наші прадіди, а спільно з ними і учитель Олекса Іваночко. Хоч тоді корчма і зникла, та не щез з села алкогольний дурман. Пияцтво й сьогодні плідить біду, але це вже тема окремої розмови. На рахунку добрих справ для Поточища у подружжя Олекси і Антоніни Іваночко – ініціювання і активна участь у побудові читальні «Просвіти», у створенні дитячого садка, у встановленні першого в Галичині й Україні пам'ятника І. Я. Франку. Перелічене – це те, що ми знаємо сьогодні. Думаю, що хороших справ було більше і вони залишаються за лаштунками історії села. Пригадую лише слова своєї бабусі про те, як звертався до неї вчитель Іваночко: “Вчися русинко, бо виростеш туманом...”

ЧАСТИНА ТРЕТЯ

Важливо підкреслити, що праця подружжя Іваночків на ниві відродження

національної свідомості села велася спільно з поточищанами. У своїх починаннях Олекса і Антоніна опиралися на активних селян.

Серед них були авторитетні і шановані громадою газди - П. Парчевський і Яцко Мирон. Організатором та керівником театрального гуртка виступав Роман Макогонський, син пароха села. Осип Ёмчук - друг і помічник Романа Макогонського. Саме Роман організував і відділення „Рідної Школи” при читальні, де дітей навчали українською мовою, а не польською. Вчителі-українці допомагали йому в праці. Найактивнішою помічницею була Анна Дідич (Березовська) - подруга Антоніни Іваночко.

Михайло Винницький - очільник будівельного комітету з побудови читальні "Просвіти".

Іван Нирчак, Іван Волощук, Василь Ёмчук, Василь Савчинський, Степан Буджак, Антін Левкович, Петро Федак, Василь Левкович, Юрко Козло, Яків Миронів, Микола Гуменюк, Михайло Ёмчук - найактивніші у громадській роботі села.

Організатор духового оркестру при читальні - Іван Притуляк.

Анна Тацюк - голова осередку "Союз Українок", який ініціював створення у селі молочарні і опікувався дитячим садком. А. Тацюк була щирою патріоткою, любила читати книжки і сама писала патріотичні вірші. Була скромною і не любила вирізнятися серед інших. В такій же великій любові до України виховала й свою внучку Дарусю (Миленьку).

Олена Колодзінська - мама майбутнього визначного діяча УВО і ОУН Михайла Колодзінського, подруга Анни Тацюк. Із спогадів А. Іваночко: "Обі вони були невідлучні подружки. Їх цікавила не тільки праця у своєму тісному гуртку, але й політика. Вони радо читали „Жіночу Долю” та інші українські часописи і книжки. При тому були дуже релігійні. Про ці дві жінки залишилися в мене якнайкращі спомини з нашої спільної праці". Параска Михайлюк, Софія Винницька, Софія Федак, Анастасія Козло, Марія Буджак, Варвара Притуляк,

Катерина Волощук, Катерина Ёмчук, Марія Миленька, Анна Ёмчук, Заболотна - жіноча частина активу у сільській громаді.

Михайло Колодзінський - керівник спортивного (руханкового - тодішня назва) осередку товариства „Луг”.

Осип Ёмчук, Володимир Ёмчук, син Петра, Володимир Ёмчук, син Стефана, Теодор Юзьків (відомий баритон Терен), Ольга Наконечна, Ярослава Наконечна, Дмитро Федак, Володимир Притуляк, Степанія Білинська, Антін Пухальський. Володимир Терлецький, Ярослава Козло, Анна Заболотна, Ярослава Дідич, Дарія Миленька - учні, що навчалися у городенківській гімназії у різні часи. Перебуваючи на канікулах у селі, вони теж прикладалися до громадської роботи. ***

Активна і плідна культурно-освітня праця вчительського подружжя Іваночко з національного відродження Поточища не залишалася поза увагою польської влади. Державна посада вчителя зобов'язувала його бути провідником владних рішень. Тому-то поляків обурювала праця українських вчителів, яка сприяла національному розвитку села. Під приводом "добра для школи" влада вирішила спровадити із Поточиська українських патріотів вчителювати у глиб Польщі.

У лютому 1931 року "... довелось мені з чоловіком, за нашу чесну і віддану працю, покидати наше дороге Поточище з гарними, щирими людьми і ...верстати далекі піскові шляхи непривітної Мазурщини.", - згадувала пізніше Антоніна Іваночко.

Для довідки

Мазури, також Мазурія — північна частина території на північному сході Вармінсько-Мазурського воєводства Польщі. Проводжали сім'ю Іваночків з трьома малолітніми дітьми (Надійкою, Оксанкою і Ігорем) всім селом.

Урочисто і шанобливо, під звуки сільського оркестру. "Нам довго ще причувалася на чужині звуки тієї оркестри..."; - пригадувалось потім Антоніні.

Назву мазурського села, де вчителі Олекса і Антоніна Іваночко приступили до роботи, встановити не вдалося. Із спогадів Івана Василичина, друга Олекси, випливає, що у скорому часі серед населення цього села Іваночки заслужили високої довіри. "...мазурське населення мало до них таке довір'я, що вони не тільки зуміли піднести на багато вищий рівень стан навчання і побудували новий, гарний шкільний будинок, але без погодження з ними не могли польські діячі провести в тому селі ніякої своєї акції.", - написав І. Василичин.

Цікава деталь, літом 1931 року до вчителів Іваночко у польському селі завітав Михайло Колодзінський.

Про цей візит йдеться у статті Василя Яшана "Полковник Михайло Колодзінський" (Історико-мемуарний збірник "Городенщина", стор. 632, вид. 1978 р., Торонто).

Варто зазначити, Колодзінський приїхав до приятелів нез простою цікавості. Приїзд обумовлювався кількома причинами. На той час Михайло Колодзінський, який належав до військової революційно-політичної організації УВО (Українська військова організація) і ОУН переховувався від переслідувань влади як учасник замаху на керівника польської держави Юзефа Пілсудського 7 вересня 1929 р. у Львові.

Для довідки

Після вчинення замаху М. Колодзінський перебував у рідному краї, але вже 21 вересня 1929 р. поліція арештувала Колодзінського у сусідньому селі Городниця в хаті місцевого священика о. Василя Поповича під час храмового свята. За присудом львівського окружного суду від 28 червня 1930 р. Колодзінському пощастило вийти на волю. Він намагався не показуватися на очі поліції, тому і не приїздив до Поточиськ. Переховувався у земляка-односельчанина о. Теодора Матейка (син Миколи) в Опришківцях під Станиславовом та у знайомих у самому Станиславові. Звідти переїхав до своїх приятелів Іваночків.

Окрім того, у липні 1931 року Михайло Колодзінський приймав участь у з'їзді

військово-політичної організації, до якої був приналежний. Зібрання відбулося у місті Данціг'у (район проживання сім'ї Іваночків).

"Не припало Колодзінському до вподоби польське бідне село... Та й незручно йому було затримуватися довше в гостинному домі Іваночків... І поліція і польське населення мали їх на оці і тому обережність наказувала йому вертатися до Львова.", - підсумовує у своїй статті Василь Яшан. Нам же важливо розуміти, що перебування М. Колодзінського у Іваночків підтверджує спільність їхніх поглядів у боротьбі за українську державність.

Мирну вчительську працю Іваночків порушила Друга світова війна. Війна внесла свої корективи у життя подружжя. Польщу у 1939 році поділили між собою Німеччина та Радянський Союз. Після вибуху у 1941 році німецько-радянської війни Іваночки переїхали на українські землі до села Брюховичі (під Львовом). Олекса Іваночко став директором школи і кинувся у вир громадського життя. Патріотична позиція вчителя-українця не сподобалася місцевим полякам. За доносом у 1943 році німці арештували Олексу як українського націоналіста і ув'язнили в концтабір Аушвіц.

Із спогадів Івана Василичина: "На порятунок батька, його малолітній ще син вступає добровільно до дивізії, а обидві дочки — студентки медицини зголосилися на курс медсестер у Криниць. Це допомогло. Після 9-місячного побуту в тому страшному таборі, вернувся Іваночко додому із знищеним здоров'ям." Варто дещо роз'яснити. Навесні 1943 року німецьким військовим командуванням було розпочато формування української дивізії "Галичина". До лав цього військового формування й зголосився Ігор Іваночко, син Олекси і Антоніни, а дочки Надія і Оксана - на курси медсестер (очевидно курси теж були пов'язані з формуванням дивізії). Ось і врятували діти батька від загибелі.

Події на фронтах Другої світової війни розвивалися стрімко. Наприкінці липня 1944 року радянські війська були уже у

Львові. З їхнім приходом у подружжя Іваночків виникли нові складнощі та негаразди. Батьки залишилися у Львові, а їхні діти на Заході (в Австрії). Педагог Олекса Іваночко працював у Львівській фельдшерсько-акушерській школі, де викладав фізику, хімію і біологію. За причетність до національно-визвольного руху 10 травня 1945 року Олексу Іваночка було заарештовано і пізніше запроторено у Казахстан. Ось як описала цю подію Антоніна: "...я далі залишилась на роботі та підтримувала мужа морально й матеріально посилками до тюрми. Цілий рік тримали його у львівській в'язниці й засудили на 7 років важкої праці в лагерах, на конфіскачу майна й утрату громадянських прав на 5 років. По засуді вивезли до Караганди."

Репресії з боку "визволителів" не уникла і Антоніна Іваночко. Подобиці і деталі цього жахіття відсутні. Відомо лише, що 1950 року її вивезли на Сибір у Томську область. Розмістили Антоніну разом такими ж знедоленими в бараках і примусили рубати ліс у тайзі. Подружжя на три місяці втратили контакт між собою.

Наприкінці 1952 року подружжя возз'єдналося. Отримавши волю колишній в'язень Олекса з Казахстану приїжджає до своєї ув'язненої дружини Антоніни у Сибір. Село Копиловка (Копыловка, Асиновской район Томской области, Россия) - останній населений пункт, де і завершилось подружнє життя вчительської пари Іваночків.

Звідси, з Сибіру, їм вдалося налагодити зв'язок через Польщу з своїми дітьми, які проживали в Австрії. Діти вмовляли батьків спробувати переїхати хоча б до Польщі, адже по смерті Сталіна (1953 р.) влада почали звільняти 60-річних в'язнів з Сибіру.

Спочатку Олекса і чути не хотів про переїзд. Втративши здоров'я і будучи немічним інвалідом, він чинив супротив і розумів справу переїзду як безнадійну. Однак настирливість дітей та підтримка друзів зламали його опір. Отож Олекса і Антоніна почали клопотати перед владою про свій переїзд до Польщі.

30 листопада 1956 року Олекса порався

дома. Хоч і був виснажений, але взявся до праці - підшивав валянки своїм землякам. За роботою й застала його смерть. Крововилив у мозок...

А на другий день з району прислали Іваночкам телеграму з дозволом на очікуваний переїзд.

"Добрі наші люди допомогли мені похоронити його в замерзлій сибірській землі, поставили хрест, замаїли вінком, а над могилкою шумить тужно безконечна сибірська тайга.", - напише пізніше у своїх спогадах Антоніна.

Одинока вона осилить далеку і важку подорож до дітей. Кінцевим пунктом цієї подорожі стане країна Канада, де Антоніна Іваночко проживе до 1989 року і відійде у світ вічного спочинку.

***

"Я невимовно рада, що мені з чоловіком довелося жити і працювати для села Поточища і що наша праця не пропаде так, як не пропала праця наших попередників. Може колись хтось із наших учнів і нас згадає незлим, тихим словом. . ."; - зворушливо і тужливо написала колись Антоніна Іваночко.

Саме ці два речення вразили мене своїм змістом і спонукали до праці.

Плекаю надію, що ми, поточищани, здатні ще довго зберігати пам'ять про вчителів нашого села Антоніну і Олексу Іваночків.

Любомир Курчак (м. Львів)

Рецепти *української* кухні

ІКРА З ЗАПЕЧЕНИХ ОВОЧІВ З ПЕРЦЕМ ЧИЛІ

Складові:

- 300 г Баклажан
- 300 г Болгарський перець
- 10 г Перець чилі
- 1 зубчик Часник
- 2 ст. л. Соняшникова олія
- Сіль за смаком

Спосіб приготування:

Баклажан і перець викладіть на деко і запікайте протягом 20 хвилин в розігрітій до 180 градусів духовці. Дістаньте і дайте охолонути. *запеченные овощи. Видаліть шкірку з баклажана за допомогою ножа.* *запечений баклажан*

Видаліть шкірку з перцю руками. Перекладіть запечені овочі в чашу блендера, додайте зубчик часнику, перець чилі і сіль. Перебити до отримання однорідної маси. При подачі на стіл додайте олію.

Овочева ікра – відмінний варіант закуски.

ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО
ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ
УКРАЇНИ

Не рубай

а посади!

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію МІСТ з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

○ ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
 В Україну: 30-40 днів
 В Москву: 30-40 днів
 В Ст. Петербург: 35-45 днів
 Решта регіонів на www.meest.us

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
 В Україну: 3-5 робочих днів
 В Москву: 5-7 робочих днів

○ ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
 ○ ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
 ○ УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
 ○ ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

MIST MEEST

Marketing and design by imaginestudio.com

Заснований 2005 року поштово-логістичний оператор України, ТзОВ «Торговий Дім «Міст Експрес» є одним з лідерів у сегменті доставки відправлень «до рук» Одержувача. Підприємство належить до поштово-логістичної групи «Meest Group», яка сягає своїм корінням міжнародної корпорації МІСТ (Meest Corporation Inc., Торонто, Канада).

У кожному обласному центрі України та у великих містах діють склади компанії з технологією он-лайн реєстрації усіх процесів: приймання на склад, видача на доставку чи видача відправлень клієнту на складі. Компанія обслуговує понад 100 власних підрозділів, активно розбудовує мережу агентських пунктів прийому-видачі відправлень на території України. Володіє найбільшим серед експрес-перевізників власним флотом транспорту, який нині становить понад 300 одиниць, а понад 500 одиниць транспорту виконує доставку за контрактом.

Основна продукція/послуги компанії: доставка відправлень між відділеннями («склад-склад»); доставка відправлень від Замовника «до дверей» Одержувача («від дверей до дверей»); адресна розсилка кореспонденції (рахунків, договорів, періодичних видань, POS матеріалів) у поштову скриньку чи безпосередньо «до рук» Одержувача; доставка товарів дистанційної торгівлі (інтернет-магазинів, телемагазинів, компаній, що торгують за каталогом, MLM-компаній).

